

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ
CASH SERVICES COMPANY

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
И ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
ЗА 2017 ГОДИНА

Съвет на директорите:

Калин Христов
Емил Христов
Цветанка Минчева
Ивайло Матеев
Недялко Михайлов
Ирина Марцева
Любен Иванов

Изпълнителен директор: Любен Иванов

Главен счетоводител: Емилия Бошнакова

Адрес на управление:

1632 София
ж.к. "Овча Купел - 2"
ул. "Иван Хаджийски" № 16

Юрисконсулт: Надежда Байчева

Обслужващи банки:

Обединена българска банка АД
УниКредит Булбанк АД
Юробанк България АД

Одитори:

АФА ООД
1504 София
ул. "Оборище" № 38

Съдържание

1. ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА	13 страници
2. ОДИТОРСКИ ДОКЛАД	4 страници
3. ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	53 страници

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА „ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ“ АД ЗА 2017 ГОДИНА

I. Обща информация за „Дружество за касови услуги“ АД

„Дружество за касови услуги“ АД (ДКУ, Дружеството) е непублично акционерно дружество, регистрирано с решение № 1 от 10.07.2007 година на Софийски градски съд по фирмено дело № 9568. Негови акционери са Българска народна банка, Банка ДСК ЕАД, Обединена българска банка АД, УниКредит Булбанк АД и Райфайзенбанк (България) ЕАД. Детайлна информация относно акционерите на Дружеството може да бъде намерена в Приложение № 1 към годишния финансов отчет.

Дружеството е с едностепенна система на управление с органи на управление: Общо събрание на акционерите (ОСА) и Съвет на директорите (СД).

Дружеството е с регистрация в град София и има териториални поделения (ТП) в градовете София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Дружеството няма разкрити клонове.

Предметът на дейност на ДКУ е предоставяне на услуги по приемане, обработка, съхранение, предаване и транспортиране на ценни пратки с банкноти и монети; услуги по мониторинг и управление на терминални устройства (АТМ), включително обработка, проверка на съдържанието и зареждане с банкноти на касети за терминални устройства (АТМ), размяна на монети за банкноти и обратно, и други разрешени от закона услуги, свързани с касовата дейност.

Дружеството не извършва научноизследователска и развойна дейност.

Мисията на ДКУ АД е, чрез осъществяване на дейността си и в пряко сътрудничество с БНБ и банките, да:

- снижи разходите за обслужване на налично-паричното обращение;
- съдейства за оптимизиране на касовите наличности на своите клиенти и да повишава ефективността при управление на паричните потоци;
- повиши чистотата на парите в обращение;
- поддържа високи стандарти за обработка и контрол върху качеството и автентичността на банкнотите и монетите в обращение.

Във всички териториални поделения Дружеството предлага пълния набор от касови услуги, както за обслужване на юридически, така и на физически лица.

В Дружеството се акцентира върху решаване на „тесни места“ в бизнес процесите, като се подобряват организацията и автоматизацията на процесите по оказване на услугите с цел повишаване производителността на труда. Паралелно с автоматизацията и оптимизацията на процесите, текущо се актуализира и вътрешнофирмената нормативна документация на Дружеството, свързана с дейността.

В изпълнение на основните задачи, работата по реализацията на услугите е ориентирана към прилагане на по-гъвкави методи в отношенията с клиентите, при отчитане на тяхната специфика и интереси.

През 2017 г. бяха постигнати положителни резултати в основната дейност на Дружеството в съответствие с поставените основни цели и задачи.

II. Информация за основните характеристики на системата за вътрешен контрол, прилагани от Дружеството в процеса на изготвяне на финансовите отчети.

Според българското законодателство ръководството следва да изготвя доклад за дейността, както и финансов отчет за всяка финансова година, който да дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Дружеството към края на годината, за финансовите резултати от дейността и за паричните потоци в съответствие с приложимата счетоводна рамка. Отговорността на ръководството включва и прилагане на система за вътрешен контрол за предотвратяване, разкриване и изправяне на грешки и неверни изложения, допуснати в резултат на действия на счетоводната система. В тази връзка ръководството спазва следните основни принципи в своята дейност:

- придържане към управленска и счетоводна политика, оповестявана във финансовите отчети;
- отразяване на всички събития и операции своевременно, с точен размер на сумите в подходящите сметки и за съответния отчетен период;
- извършване на всички операции в съответствие със законовите и подзаконовите нормативни актове;
- спазване на принципа на предпазливост при оценката на активите, пасивите, приходите и разходите;
- пълнота и правилност на счетоводната информация;
- установяване и прекратяване на измами и грешки;
- изготвяне на надеждна финансова информация;
- придържане към международните стандарти за финансови отчети и спазване на принципа на действащо предприятие.

През отчетния период не са настъпили промени в основните принципи на управление на „Дружество за касови услуги“ АД (ДКУ). Финансовите отчети са изготвени на принципа на действащо предприятие.

III. Преглед на дейността на Дружеството през 2017 г.

1. Преглед и обзор на технологичната дейност

През отчетния период дейността на Дружеството съответстваше на заложените в Бизнес плана за 2017 цели. За постигането им се разчиташе на оптимизиране процесите на дейността, което доведе до постигане на добри резултати, без увеличение на материално-техническите ресурси и с намален брой на служителите.

През изминалата 2017 г. акцентите в дейността бяха върху:

- оптимизиране на основни дейности в ДКУ на база разработена и внедрена системна свързаност с касовата система на БНБ;
- актуализиране на процедурите за работа във вътрешно-фирмените структури;
- поддържане високо ниво на компетентност на служителите от териториалните поделения чрез регулярни вътрешни обучения;
- превантивен контрол, чрез ежедневен видео мониторинг върху изпълнението на производствените задачи от касиерите и чрез извършване на цялостни проверки на дейността на териториалните поделения за спазване на изискванията на Вътрешните правила за касовата дейност (ВПКД) и утвърдените процедури по касови структури;
- намаляване на времето на престой на машините поради технически повреди, чрез създаване на организация за извършване на ежеседмичен технически контрол на касовата техника и оборудването и извършване на годишни технически профилантики на банкнотобработващата техника.

През 2017 г. се извърши планиране и подготовка на дейностите по преместване на териториалното поделение в гр. Пловдив в други помещения на настоящата сграда. Определиха се помещенията за извършване на основната дейност, офис и складови помещения. Направи се разпределение на касовата техника, съобразено с различните касови дейности и се определи движението на паричните потоци, като се установиха технологичните места за осигуряване с видео наблюдение.

Основният акцент в информационното развитие на Дружеството през разглеждания период беше изграждането на системна свързаност между касовата система на БНБ и информационната система за основната дейност на ДКУ. В първия етап на разработката усилията на специалистите на Дружеството бяха насочени към разработването на пълно и коректно задание към разработчика. След доставянето на тестова среда се извърши проверка на надеждността на новата система, а в следствие се създаде организация за безпроблемно въвеждане в реална експлоатация на фактическата свързаност между системите. Успешната интеграция на системите се реализира в края на месец ноември и с нея се откриха нови възможности за подобряване на съществуващи основни процеси в Дружеството. Свързаността между двете системи позволи обмен на информация в реално време, което инициира ускоряване на част от процесите по оказване на услуги от Дружеството и позволи допълнителна автоматизация на процесите. Чрез оптимизирането на производствените процеси се повиши производителността на касиерите.

Паралелно с автоматизацията и оптимизацията на дейностите беше актуализирана вътрешнофирмената нормативна документация, свързана с основната дейност, в т.ч. процедурите за работа и програмите за обучение на отделните функционални комисии. По всички процедури и програми за обучение в териториалните поделения се провеждаха периодични обучения на касиерите от различните функционални структури, които приключваха с тестови изпити.

Заедно с вътрешните обучения в териториалните поделения, през 2017 г. се реализираха обучения на касиерите от специалисти на централно управление относно новостите за разпознаване на български и чуждестранни банкноти и монети.

Инженерно-техническата дейност по поддържане на банкотно-обработващите машини и инфраструктурата е организирана и се осъществява от високо квалифицирани служители на Дружеството по места, а също и на база на сключени договори за текуща поддръжка с външни фирми. Извършваните проверки на състоянието на банкотно-обработващите машини, провежданите профилактики и ремонтни дейности, доведоха до безаварийна експлоатация и ритмично изпълнение на задачите, както и до непрекъсваемост на бизнес процесите. За осигуряване на високите стандарти при сортиране на българските банкноти, продължи утвърдилата се практика на ежеседмичен контрол от инженерните специалисти на Дружеството върху качеството на сортиране на банкнотите от основните производствени мощности.

През 2017 г. продължи утвърдената практика за извършване на превантивен контрол върху стопанските процеси на дейността по оказване на услуги. Контролът беше осъществяван чрез ежедневен видео мониторинг на процесите на оказване на услуги от специалисти на дирекция „Производствени дейности“. Съществена роля в контрола заемаха и провежданите на място в териториалните поделения планови и внезапни проверки. Контролните практики имаха за цел да оптимизират процесите и да отстранят забелязани пропуски в работата, както и да окажат организационно-методическа помощ на ръководителите на териториалните поделения.

В края на 2017 г. се закупили 2 броя банкотно-сортиращи машини от последно поколение BPS C4. С тях ще се подменят амортизираните машини от по-стар клас BPS 200, които предстои да бъдат изведени от експлоатация през 2018 г.

Поради недостатъчната осигуреност от монетно-броячни машини и тенденция към повишаване на услугите по обмен на монети, през 2017 г. инженерите, заедно с касиери на Дружеството, тестваха нова високопроизводителна и снабдена с модерни и надеждни сензори за разпознаване на неистински монети машина. Оценката за представянето на машината е

положителна и се планира през следващата отчетна година да бъдат закупени и въведени в експлоатация по една машина във всяко от териториалните поделения.

В резултат на създадената и изпълнена добра организация на основните за Дружеството процеси, свързани с неговата дейност и приложените мерки за управленски контрол беше възможно през годината да се обработват в срок постъпващите обеми от банкноти и монети, при спазване стандартите за качество на обработката на паричните потоци от налично-паричното обращение и осигуряване на високо качество и сигурност на предлаганите услуги от Дружеството.

Предметът на дейност на Дружеството, намиращ проявление през основните процеси на дейността, определя работата на Дружеството като невлияеща на околната среда.

2. Информационно осигуряване на системите

В изпълнението на бизнес задачите на Дружеството през 2017 г. съществено внимание се отдели на работата по поддържането и развитието на информационните системи. Основните реализирани задачи бяха:

- осигуряване на нови комуникационни канали и внедряване на нова свързаност на информационната система за основната дейност на ДКУ с касовата система на БНБ;
- миграция на web базираното приложение eCash от инфраструктурата на фирмата разработчик в центъра за данни на Дружеството;
- закупуване и въвеждане в експлоатация на нов дисков масив във връзка с изчерпаното дисково пространство на основния дисков масив.

През периода бяха подновени лицензи за софтуерна абонаментна поддръжка на ползвани в Дружеството външни информационни системи.

През 2017 г. продължи планираното обновяване на компютърната среда на ДКУ – извършена беше замяна на последните работни станции от по-старото поколение с нови.

Във връзка с преместването на дейността на териториално поделение в гр. Пловдив в нови помещения в настоящата сграда, специалисти на Дружеството извършиха планиране и подготовка на дейности по структурно окабеляване, които да осигурят непрекъсваемост на бизнес процесите в поделението.

В Центъра за данни и по места в териториалните поделения се осъществяваше своевременно сервизно обслужване и профилактика на компютърната инфраструктура. При необходимост се ползваха специфичните услуги на специализиран системен интегратор.

Като осигурява непрекъснато наблюдение на ресурсите в информационната система за основната дейност, Дружеството осъществява възможното подновяване на устройствата, отстранява възникващи оперативни проблеми и успява да запази високо качество на работата.

3. Маркетинг и продажби

Основните задачи в областта на маркетинга, поставени в Бизнес плана за 2017 г., са постигнати, като през годината Дружеството осъществяваше дейността си при значително намалени тарифни ставки на някои от основните услуги и възможност от страна на изпълнителния директор да предоставя отстъпки на нови клиенти.

През годината се сключиха нови договори за директно обслужване с клиенти юридически лица. Работейки в условията на силна конкуренция, Дружеството намери индивидуални решения за удовлетворяване потребностите на тези клиенти.

През 2017 г. в договорни клиентски отношения с Дружеството са 90 % от лицензираните банки в страната, с което се отчита запазване на този дял от предходната година.

Спецификата на дейността на Дружеството определя като основен маркетингов инструмент провеждането на директни срещи с клиенти, на които те биват запознавани с касовото обслужване и качеството на услугите, предлагани от ДКУ.

Освен сключването на договори за директно обслужване с корпоративни клиенти, през годината ДКУ развиваше работата си с банките – настоящи и потенциални клиенти.

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ“ АД

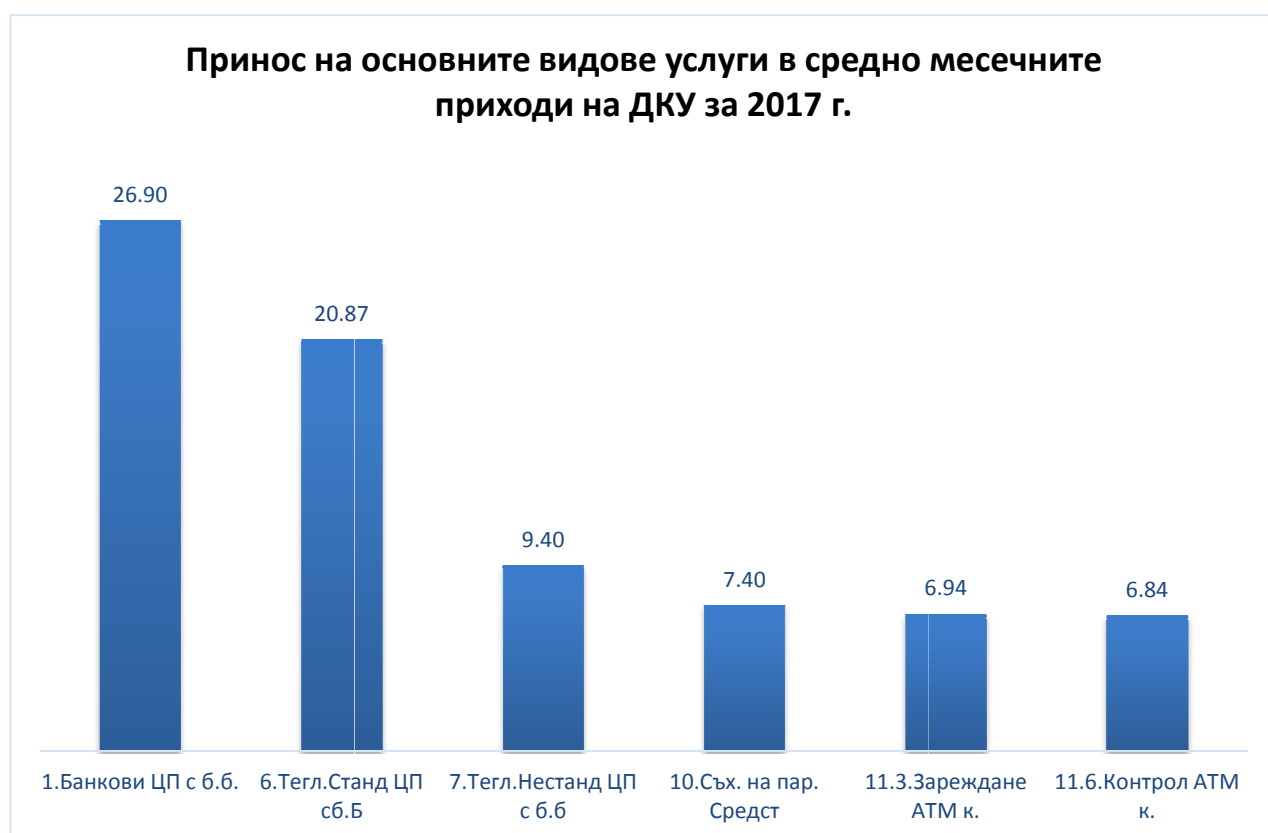
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2017 ГОДИНА

През отчетния период много активно се ползваха и предлаганите услуги на касите за работа с клиенти – физически и юридически лица. През 2017 г. услугите по „Размяна на монети за банкноти“ се ползваха от голям брой юридически лица, като с част от тях Дружеството вече има сключени договори за директно обслужване.

През 2017 г. приходите на Дружеството от продажби на касови услуги са в размер на 6 730 хил. лв., което е с 432 хил. лв. по-малко от приходите, реализирани през 2016 г. (7 162 хил. лв.) или спад от 6 %.

Основните приходи на Дружеството в регионален аспект се осигуряват от териториалните подразделения в София и Пловдив, които имат относителен дял от по 25 % от приходите на Дружеството, следва ги териториално подразделение Варна – 23 %, Бургас - 14% и Плевен - 13% от приходите на Дружеството.

През годината се наблюдаваше тенденция шест от предлаганите от Дружеството услуги да формират основната част от приходите. Най-висок е приходът от услугите, свързани с обработка на банкови ценни пратки. Следват ги услугите по теглене на стандартни ценни пратки.

Прилаганите дейности в областта на маркетинга и продажбите спомогнаха за постигане и изпълнение на планираната годишна печалба.

4. Резултати от работата по управление на човешките ресурси

През 2017 г. заложените в бизнес плана цели и задачи свързани с управлението на човешките ресурси бяха реализирани успешно чрез:

- поддържане на ефективен, мотивиран и оптимален състав на персонала в съответствие с потребностите и обема на работата;
- подобряване на работната среда и условията на труд чрез прилагане на всички нормативни изисквания и функциониращата социална програма;
- повишаване квалификацията на персонала и създаване на ефективна система за преквалификация, в т.ч. следване на добрите практики за непрекъснато продължаващо обучение.

През отчетния период се повиши ефективността при управлението на човешките ресурси в Дружеството, като се оптимизира броят и съставът на персонала. Покриването на потребностите от нови работни места се осъществи чрез обединяване на функциите на различни длъжности и чрез повишаване на квалификацията на служителите като при извънредни ситуации и в съответствие със сезонността на касовия пазар се полагаше извънреден труд в допустимите от закона размери. В резултат на това се наблюдава тенденция за намаляване на общата численост на персонала (без служители в отпуск за отглеждане на малко дете) в сравнение с предходната година – от 163 служители за 2016 г. в края на 2017 г. общият брой служители е 148.

Основната част от персонала осъществява трудовите си задължения на база на „сменен режим на работа“ - по графици, като месечните възнаграждения на персонала се изчисляват автоматизирано чрез специализиран софтуерен продукт.

През годината продължиха да се провеждат: въвеждащи обучения за всеки новопостъпил служител; опреснителни обучения на служителите заети с касова дейност и специализирани обучения за административно-управленския персонал. За подобряване на социалната среда беше проведен и семинар – обучение на всички служители на Дружеството.

Социалната политика на Дружеството през 2017 г. беше насочена към развитие и подобряване на условията на труд, както и към превенция на заболяванията. За постигане на тези задачи:

- бяха сключени договори за медицинска профилактика и доболнична помощ за всички служители;
- беше сключен договор с фирма за трудова медицина, която извърши проучване на работната среда, направиха се подобрения в условията на труд, както и нова оценка на риска и факторите на работната среда;
- действащото в Дружеството Събрание на пълномощниците действаше активно за прилагане на социалната програма, като подпомагаше служителите при настъпване на определени събития, в рамките на утвърдените лимити от социалната програма.

5. Корпоративна сигурност

През 2017 г. усилията бяха насочени към ефективно използване на наличните ресурси за защита на всички собствени, наети и предоставени за разпореждане активи чрез поддържане на общо състояние на надеждност, гарантиращо устойчиво функциониране в условия на повишено ниво на риск, генериран от влиянието на някои фактори на външната среда.

През периода своевременно бяха планирани и прилагани целенасочени действия, мерки и механизми с цел: активна превенция и минимизиране на конкретните заплахы и рискове; повишаване ефективността на основните компоненти на системата за корпоративна сигурност и осигуряване на устойчива непрекъсваемост на бизнеса.

Целта на системата за корпоративна сигурност на Дружеството през 2017 г. беше постигната.

6. Договорна дейност с доставчици на стоки и услуги

През годината текущо се анализираха условията по сключени договори с доставчици като:

- бяха използвани наличните резерви за оптимизиране, в рамките на възможното, на административните и режимни разходи, техния анализ и произтичащото от него адекватно планиране за следващия период;
- подобри се организацията на снабдяването с материално-технически средства и консумативи;
- актуализира се вътрешната регулативна база.

В резултат на извършеното се подобри управлението на разходите, включително се постигна намаляване на някои относително постоянни разходи, и се създадоха предпоставки за оптимизирането им през следващи периоди. Основен приоритет в управлението на Дружеството през новия период ще бъде от една страна сключване на договори с нови клиенти и развитие на

отношенията по вече сключените договори, а от друга - търсене на нови резерви за оптимизиране управлението на разходите по договори с външни доставчици.

IV. Изпълнение на инвестиционните проекти и задачи

Инвестиционната програма на Дружеството за 2017 г. е важен раздел в Бизнес плана и определя възможностите за елиминирание на по-съществени рискове в дейността, както и проекти за развитие, на база приетите цели.

Към края на годината общата стойност (определена на „касов принцип“ – фактически извършени плащания) на реализираните инвестиционни задачи е в размер на 832 хил. лв., при планирани за годината в размер на 1 133 хил. лв. Това формира изпълнение на инвестиционната програма от 73 % и реализиране на икономия в размер на 301 хил. лв. Текущо през периода бяха направени актуализации и реструктуриране в инвестиционните задачи и приоритетите за тяхното реализиране. Бяха закупени две банкотно-сортиращи машини на преференциални цени, а беше отложено възлагането на поръчки за софтуерно развитие.

Средствата са изразходвани при търсене на висока ефективност, при отчитане на възможностите за развитие и степента на натоварване и използване на активите.

V. Анализ на икономическите и финансови резултати от дейността през 2017 г.

1. Анализ на реализираните приходи

Общ размер на реализирани приходи от Дружеството – включват „приходи от продажби на услуги“, „други доходи от дейността, нетно“ и „финансови приходи“. За годината са реализирани приходи общо в размер на 6 797 хил. лв. Спрямо предходната година приходите са намалели с 449 хил. лв. или спад от 6,17 %.

Основният обем на приходите се формира от „*приходи от продажби на услуги*“ – 6,730 хил. лв., което е с относителен дял 99,01 % от общите приходи. Спрямо предходната година са реализирани по-малко 432 хил. лв. или спад от 6,03 %.

От „*други доходи от дейността, нетно*“ (свързани основно с приходи от продажба на стоки, от наеми и др.) - 44 хил. лв., което е с относителен дял 0,65 % от общите приходи. Спрямо предходната година тези приходи са по-високи с 2,33 %.

През годината са реализирани „*финансови приходи*“ в размер на 23 хил. лв., формирани от лихви, при достигнати 41 хил. лв. през предходната година. Относителният им дял от общите приходи е 0,34 %. Информацията относно реализираните от Дружеството приходи и други доходи, нетно, е оповестена в Приложение № 3 и № 4 към Годишния финансов отчет.

2. Анализ на извършените разходи

Отчитането и признаването на разходите се извършва при спазване на принципите и изискванията на Счетоводната политика на Дружеството и при отчитане формата и структурата на планираните показатели в Бюджета.

Общият размер на разходите за дейността и финансовите разходи за годината възлиза на 5 995 хил. лв. Спрямо предходната година разходите са по-ниски с 58 хил. лв. или спад с 0,96 %.

Разходите за дейността се разглеждат в две основни групи – разходи за персонала и всички останали разходи за дейността, не включващи разходите за персонала.

2.1. Разходите за персонала (включващи „средства за работна заплата и др. възнаграждения“ и „разходи за социални осигуровки и надбавки“) са на обща стойност 3 018 хил. лв. Спрямо предходната година те са с 52 хил. лв. повече или увеличение от 1,75 %. Подробна информация относно разходите за персонала може да бъде намерена в Приложение № 7 към Годишния финансов отчет.

В състава на ключовия управленски персонал са включени членовете на Съвета на директорите, в т.ч. и изпълнителният директор. За 2017 г. те са получили възнаграждения (заплати и други краткосрочни доходи) на обща стойност 237 хил. лв. (2016 г.: 269 хил. лв.). Информацията за

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ“ АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2017 ГОДИНА

членовете на Съвета на директорите, съгласно изискванията на чл. 247 от Търговския закон е оповестена в *Приложение 1*.

Относителният дял на разходите за персонала в общия размер на разходите за дейността е 50,34 %, при достигнати 49,00 % през предходната година.

2.2. Разходите за дейността, невключващи разходи за персонала през 2017 г., са в размер на 2 977 хил. лв., спрямо 3 087 хил. лв. за 2016 г. Спрямо предходната година анализиранияте разходи са по-малко със 110 хил. лв. или спад от 3,56 %.

Относителният дял на тези разходи в общия размер на разходите за дейността е 49,66 %, при достигнати 51,00 % през предходната година.

3. Финансов резултат и общ всеобхватен доход

За 2017 г. Дружеството реализира счетоводна печалба преди данъци в размер на 802 хил. лв. (2016 г.: 1 193 хил. лв.). Спрямо предходната година счетоводната печалба преди данъци е намаляла с 32,77 %.

Нетната печалба за годината е в размер на 723 хил. лв., с 32,74 % по-ниска спрямо 2016 г.

Общият всеобхватен доход за годината е в размер на 711 хил. лв. (за 2016 г.: 1 065 хил. лв.), в т.ч. ефектите от последващи оценки по пенсионни планове с дефинирани доходи са в размер на 12 хил. лв. (за 2016 г.: 10 хил. лв.).

4. Анализ на Отчета за финансовото състояние (баланса) на Дружеството

Активите на Дружеството, отразени в баланса към 31.12.2017 г., са в размер на 14 256 хил. лв. (към 31.12.2016 г.: 14 478 хил. лв.). Активите и пасивите по отсрочени данъци са отразени нетно.

Стойността на *Нетекущи (дълготрайни) активи* към 31.12.2017 г. е 6 647 хил. лв. – с 253 хил. лв. по-малко от края на предходната година. С най-висока стойност са имотите, машините и оборудването 6 165 лв. или 92,75 % от нетекущите активи, следват ги нематериалните активи – 482 хил. лв. (7,25 %).

Текущите (краткотрайни) активи са на стойност 7 609 хил. лв. – с 31 хил. лв. повече от 31.12.2016 г. От тях с най-висока стойност са паричните средства и еквиваленти – 6 559 хил. лв. (86,20% от текущите активи), следват ги краткосрочните вземания (от свързани лица и търговски вземания) – 695 хил. лв. (9,13%), материалните запаси – 229 хил. лв. (3,01%) и други вземания и предплатени разходи (разходи за бъдещи периоди) – 126 хил. лв. (1,66 %).

Нарастването на текущите активи е главно поради увеличението на паричните средства и еквиваленти, в резултат на реализираните постъпления от дейността, ефективно управление на материалните запаси, инвестиционна програма, съобразена и със степента на натоварване и използване на активите, оптимизиране управлението на паричните потоци и други.

Банковите депозити са анализирани и представени съгласно целите и намеренията на Дружеството и възможността им да бъдат прекратени преди падеж, без Дружеството да претърпи съществени санкции.

Собственият капитал на Дружеството към 31.12.2017 г. е 13 586 хил. лв. – с 245 хил. лв. по-малко от края на предходната година. Той е с 1 086 хил. лв. по-голям от основния регистриран акционерен капитал, в резултат на акумулирания финансов резултат от предходните и от отчетната година и ефектите от последващи оценки на дългосрочните задължения към персонала. Основният акционерен капитал представлява 92,01 % от собствения капитал и е на стойност 12 500 хил. лв., следват го неразпределената печалба 712 хил.лв. (5,24 %) и резервите 374 хил. лв. (2,75 %). Незначителното изменение на неразпределената печалба е обусловено от комбинирания ефект от реализираната през периода печалба след данъци в размер на 712 хил. лв. и от ефекта на разпределените през годината дивиденди в размер на 956 х. лв. за сметка на неразпределената печалба от предходната година.

Пасивите към 31.12.2017 г. са на обща стойност 670 хил. лв. (към 31.12.2016 г.: 647 хил. лв.). *Нетекущите пасиви* формирани се от задълженията към персонала при пенсиониране и от отсрочени данъци са в размер на 220 хил. лв. (формират 32,84 % от пасивите на Дружеството).

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ“ АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2017 ГОДИНА

Основният дял в пасивите от 67,16 % се формира от *Текущите (краткосрочни) задължения* в размер на 450 хил. лв. В техния състав са включени търговските задължения, задълженията към персонала и за социално осигуряване и задължения за данъци, формирани основно от ДДС за внасяне и корпоративен данък.

Общо собствен капитал и пасиви възлизат на стойност от 14 256 хил. лв. (към 31.12.2016 г.: 14 478 хил. лв.).

5. Зависимости в структурата на Отчета за финансовото състояние на Дружеството

Дълготрайните активи на Дружеството, в размер на 6 647 хил. лв. са с по-ниска стойност от *собствения капитал* – 13 586 хил. лв. с 6 939 хил. лв. Следователно Дружеството има добър потенциал от свободни ресурси за формиране на нови активи при спазване на „златното правило“ – нетекущите активи да бъдат покрити изцяло със собствен капитал.

6. Валутна структура

Валутата, в която Дружеството изготвя и представя счетоводните си отчети, е българският лев. Дружеството не притежава валутни сметки и няма парични активи, деноминирани в чуждестранна валута.

7. Използвани от Дружеството финансови инструменти за управление на финансовия риск

В хода на обичайната си дейност Дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: *пазарен риск* (включващ валутен риск, риск от подмяна на справедливата стойност и ценови риск), *кредитен риск*, *ликвиден риск* и *риск на лихвено-обвързаните парични потоци*. Общото управление на риска е фокусирано върху прогнозиране на резултатите от пазара на касовото обслужване на банките, за постигане на минимизиране на потенциални отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състоянието на Дружеството. Тези рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми. На базата на анализи се определя и структурата на услугите, определят се техните цени, оценяват се адекватно пазарните обстоятелства при извършването на инвестиции. Цели се да не се допусне неоправдана концентрация на даден риск.

Основните видове финансови рискове, на които е изложено Дружеството при осъществяване на дейността си и използваните подходи при управление на тези рискове са:

Валутен риск – Дружеството не е изложено пряко на валутен риск, защото извършва услуги само на територията на страната и договорите му за доставка са в лева или в евро (което е с фиксиран курс).

Ценови риск - Дружеството не е изложено на съществен ценови риск при реализация на услугите от основната си дейност, защото те са специфични и са за определен кръг клиенти. Съществуват установени процедури по периодично актуализиране на Тарифата на Дружеството спрямо промените на пазара.

Кредитен риск - Дружеството не е изложено на такъв риск, тъй като не ползва външно финансиране за обезпечаване на дейността си. Основните финансови активи на Дружеството са парични средства в брой и парични средства по депозитни и текущи банкови сметки в първокласни банки с висока репутация и ликвидна стабилност; търговски и други краткосрочни вземания, в т.ч. краткосрочни вземания от свързани лица.

Кредитен риск индиректно би могъл да се появи, ако клиентите на Дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят дължимите от тях суми по търговските вземания. За предотвратяване на този риск събираемостта и концентрацията на вземанията се следи текущо, съгласно установената политика на Дружеството.

Ликвиден риск - ликвидният риск се изразява във вероятна негативна ситуация Дружеството да не бъде в състояние да посрещне всички свои задължения съгласно техния падеж. Предвижда се

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ“ АД

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2017 ГОДИНА

Дружеството да провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно ще поддържа оптимален ликвиден запас парични средства, необходим за обезпечаване финансирането на стопанската си дейност.

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала Дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства. Ръководството и акционерите на Дружеството регулярно преразглеждат предприетите мерки за възвръщаемост на инвестираните средства, в т.ч. осигуряване от страна на акционерите на увеличение на обемите на дейността чрез използване на предоставяните от него услуги; оптимизация на разходите за дейността; и текущо преразглеждане на инвестиционната програма.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост:

Година	2017	2016
Собствен капитал / Пасиви	20.3	21.4
Парични средства и еквиваленти / Пасиви	9.8	10.0

VI. Информация по реда на чл. 187 д и чл. 247 от Търговския закон (ТЗ)

Към 31.12.2017 г. и към 31.12.2016 г. Дружеството не притежава собствени акции.

През 2017 г. не са изплащани лихви по чл. 190, ал. 2 от ТЗ. Начислените краткосрочни доходи на ключовия управленски персонал са оповестени в Раздел V от настоящия доклад за дейността. Съгласно решение от 29.03.2017 г. на акционерите на Дружеството, разпределените дивиденди са в размер на 956 хил. лв.

VII. Важни събития, настъпили след датата, към която е съставен Годишният финансов отчет

Няма съществени събития, настъпили след датата на отчета за финансовото състояние и до датата на одобрение за издаване на този доклад за дейността и финансовия отчет за 2017 г., които да изискват корекция в представените показатели във финансовия отчет за годината, завършваща на 31.12.2017 г.

Съгласно публично оповестена информация, през месец януари 2018 г. Управителният съвет на Централната банка в Р. България е разрешила преобразуването на СИБАНК ЕАД чрез вливане по реда на чл.262 от Търговския закон в „Обединена българска банка“ АД – акционер със значително участие в дружеството.

VIII. Планове за развитие на Дружеството за 2018 г. (в съответствие с чл. 247, ал. 3 на Търговския закон)

Основните характеристики на стопанската политика на „Дружество за касови услуги“ АД за текущата година са отразени в приетия от Съвета на директорите „Бизнес план на Дружество за касови услуги АД за 2018 г.“.

1. Основни групи дейности и по-важни задачи за 2018 г., произтичащи от поставените цели

Според информация от преобладаващите прогнози, през 2018 г. се очертават стабилни макроикономически условия за планиране дейността на Дружеството, които показват, че не може да се очаква сериозно увеличение на паричните потоци от клиенти. Нарастване на обработваните обеми може да се прогнозира на база на нови клиенти, на аутсорсинг на нови и по-голям обем

касови обороти от страна на банките и предоставяне за касово обслужване на корпоративни клиенти, на провокиране на потребителски интерес към предлагани нови услуги.

В същото време се очаква запазване на високата конкуренция на касовия пазар в страната. Това поставя пред ДКУ новата не лека задача, да задържи пазарните си позиции при действието на дъмпингови цени и предлагане на комплексно обслужване от страна на конкурентите.

Основна цел на Дружеството за 2018 г. е запазване на постигнатия пазарен дял в страната и развитие на дейността, при следване на активна и гъвкава пазарна политика за приходите, политика за икономия на разходите (текущи и инвестиционни), разширяване обхвата на оптимизиране и автоматизиране на производствени процеси, решаване въпросите, касаещи материално-техническата база, развитие на персонала, осигуряване на финансова стабилност и постигане на положителен финансов резултат.

2. Основните услуги, които Дружеството ще прилага в дейността си през 2018 г. се планира да останат непроменени, като само се модифицират и адаптират спрямо пазарните изисквания. Накратко, услугите се групират в шест основни групи:

- **Първа група** - обработка на български банкноти и монети, в това число на банкови и клиентски ценни пратки;
- **Втора група** - теглене на ценни пратки с български банкноти и монети от клиенти;
- **Трета група** - приемане и обработка на валутни ценни пратки;
- **Четвърта група** - мониторинг и управление на ATM устройства, в т.ч.: следене на наличности; инициране на заявки за зареждане; пълнене на ATM касети; зареждане, операторска поддръжка и техническа поддръжка на ATM устройства; проверка съдържанието на върнати касети;
- **Пета група** - услуги по размяна и обмяна на банкноти и монети, включително услуги по продажба на ценности по каталог;
- **Шеста група** - съхраняване на ценни пратки без обработката им.

3. Инвестиционна програма на Дружеството за 2018 г.

Инвестиционна програма на Дружеството за 2018 г., осигуряваща изпълнението на целите по отделните направления от дейността, се планира в размер на 1 122 хил. лв. и включва проекти и задачи по следните основни групи:

- машини за основната дейност;
- информационни системи, комуникации и хардуер;
- съоръжения и оборудване.

Финансовата обезпеченост на инвестиционните задачи се предвижда да бъде осигурена изцяло със собствени средства и реализирана по периоди, при отчитане приоритетите на отделните задачи за Дружеството.

4. В Бизнес плана на Дружеството се предвижда повишаване ефективността при **управление и развитие на персонала** на Дружеството, чрез повишаване на квалификацията, овладяване на нови технологии, усъвършенстване на прилаганите механизми за пазарно поведение.

За повишаване квалификацията и непрекъснатото продължаващо обучение на персонала, през 2018 г. се предвижда регулярно вътрешнофирмено обучение, а също и участие в курсове и семинари.

5. В Бюджета на Дружеството за 2018 г. е заложено провеждането на гъвкава икономическа и финансова политика за обезпечаване дейността и осигуряване печалба на Дружеството. Планира се Дружеството да постигне **счетоводна печалба в размер над 750 хил. лв.**

6. Заложените в Бюджета проекти и задачи за развитие са оценени по степен на приоритетност и периоди за реализиране спрямо оперативните финансови възможности на

„ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ“ АД
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ЗА 2017 ГОДИНА

Дружеството. Този **подход на „предпазливост“** е приет в отговор на минимизиране риска за податливост на Дружеството на влиянието на неблагоприятни обективни фактори.

ОБОБЩЕНИЕ

Анализът на изпълнението на задачите на Дружеството през 2017 г. показва, че за годината успешно са осъществени заложените в бизнес плана задачи. Постигнатите резултати през 2017 г. и следваната политика са добра база за осъществяване на дейността през 2018 г. и развитие на Дружеството през следващите периоди.

Последните прогнози за икономическите процеси в страната през 2018 г. изискват Дружеството да анализира и оценява текущо икономическото си състояние, пазарни индикации и информация за доставчици и клиенти, да извършва оценки на различните рискове, и да набелязва оперативни планове и мерки за нормално функциониране на дейността.

Настоящият доклад на управлението е приет от Съвета на директорите на заседание от 05.02.2018 г. и е подписан от негово име от:

Любен Иванов

Изпълнителен директор

Данни за членовете на Съвета на директорите на „Дружество за касови услуги“ АД, съгласно изискванията на чл. 247, ал. 2, т. т. 4 и 5 от ТЗ

Съгласно Устава на ДКУ АД, акционери и притежатели на акции, могат да бъдат само банки. Условието на чл. 247 ал. 2, т. 2 и 3 от ТЗ не е приложимо за членовете на Съвета на директорите на Дружеството, т.е. не могат да бъдат придобити, притежавани и прехвърлени от членовете на Съвета на директорите акции на Дружеството, както и нямат права да придобиват такива.

ДКУ АД няма сключени договори през 2017 г. с членовете на Съвета на директорите, както и със свързани с тях лица.

Членовете на Съвета на директорите към 31.12.2017 г. са:

Калин Христов – председател на СД;

Емил Христов – заместник-председател на СД;

Цветанка Минчева – член на СД;

Ивайло Матеев – член на СД;

Недялко Михайлов – член на СД;

Ирина Марцева – член на СД;

Любен Иванов – изпълнителен член.

Изброените членове на Съвета на директорите не участват в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници и не притежават повече от 25 на сто от капитала на друго дружество.

Участието на членовете на Съвета на директорите на „Дружество за касови услуги“ АД в управлението на други дружества през 2017 г. е, както следва:

- Калин Христов (Председател на СД на ДКУ АД) – член на СД на „Борика“ АД;
- Емил Христов (Заместник – председател на СД на ДКУ АД) – член на СД на ДСК Мобайл;
- Цветанка Минчева – член на УС на УниКредит Булбанк АД, член на УС и заместник председател на УниКредит Консюмер Файненсинг АД;
- Ивайло Матеев – член на УС и Изпълнителен директор на Обединена българска банка АД и СИБанк АД;
- Недялко Михайлов – член на УС и Изпълнителен директор на Райфайзенбанк България ЕАД;
- Ирина Марцева – не участва в управителни органи на други дружества;
- Любен Иванов (Изпълнителен директор на ДКУ АД) – не участва в управителни органи на други дружества.

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

ДО АКЦИОНЕРИТЕ НА ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД („Дружеството“), съдържащ отчета за финансовото състояние към 31 декември 2017 година и отчета за всеобхватен доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2017 година и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно Указанията на професионалната организация на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС), утвърдени от нейния Управителен съвет на 29 ноември 2016 година. Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.

б) Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Отговорности на ръководството за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо

предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие със Закона за независимия финансов одит и МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.

- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството.

- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.

- достигаем до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

– оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с ръководството, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

АФА ООД

Одиторско дружество

Валя Йорданова Йорданова

Управител

Регистриран одитор, отговорен за одита

Валентина Тодорова Бранкова

Регистриран одитор, отговорен за одита

5 февруари 2018 година

ул. "Оборище" 38

гр. София 1504, България

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ	
1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	6
3. ПРИХОДИ	28
4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО	28
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	28
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	29
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	29
8. ДРУГИ РАЗХОДИ	30
9. ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ	30
10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ	30
11. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	31
12. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	32
13. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	33
14. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА	33
15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ	34
16. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ	34
17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	35
18. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	36
19. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ	37
20. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	39
21. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	40
22. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	41
23. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ	41
24. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	42
25. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	44
26. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	49
27. ПОТЕНЦИАЛНИ ЕФЕКТИ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕТО НА НОВИ МСФО	49
28. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	53

	Приложения	2017 BGN'000	2016 BGN'000
Приходи	3	6,730	7,162
Други доходи от дейността, нетно	4	44	43
Разходи за материали	5	(426)	(540)
Разходи за външни услуги	6	(1,396)	(1,392)
Разходи за персонала	7	(3,018)	(2,966)
Разходи за амортизация	11,12	(1,122)	(1,127)
Други разходи за дейността	8	(33)	(28)
Печалба от оперативна дейност		779	1,152
Приходи от лихви	9	23	41
Печалба преди данък върху печалбата		802	1,193
Разход за данък върху печалбата	10	(79)	(118)
Нетна печалба за годината		723	1,075
Други компоненти на всеобхватния доход:			
Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:			
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи	19	(12)	(10)
Данък върху дохода, свързан с компонентите на другия всеобхватен доход, които няма да бъдат рекласифицирани		-	-
		(12)	(10)
Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата			
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данък		(12)	(10)
ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА		711	1,065

Приложенията на страници от 5 до 53 са неразделна част от финансовия отчет.

Изпълнителен директор:

Любен Иванов

Главен счетоводител (съставител):

Емилия Бошнакова

 05/02/2018

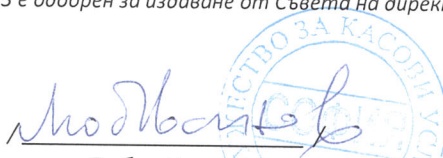
ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
към 31 декември 2017 година

	Приложения	31 декември 2017 BGN'000	31 декември 2016 BGN'000
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Имоти, машини и оборудване	11	6,165	6,428
Нематериални активи	12	482	472
		6,647	6,900
Текущи активи			
Материални запаси	13	229	261
Вземания от свързани лица	14	505	555
Търговски вземания	15	190	209
Други вземания и предплатени разходи	16	126	99
Парични средства и парични еквиваленти	17	6,559	6,454
		7,609	7,578
ОБЩО АКТИВИ		14,256	14,478
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен акционерен капитал		12,500	12,500
Резерви		374	266
Неразпределена печалба		712	1,065
	18	13,586	13,831
ПАСИВИ			
Нетекущи задължения			
Задължения към персонала при пенсиониране	19	149	121
Пасиви по отсрочени данъци	20	71	69
		220	190
Текущи задължения			
Търговски задължения	21	69	84
Задължения към персонала и за социално осигуряване	22	356	262
Задължения за данъци	23	25	111
		450	457
ОБЩО ПАСИВИ		670	647
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		14,256	14,478

Приложенията на страници от 5 до 53 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовия отчет на страници от 1 до 53 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан от негово име на 5 февруари 2018 г. от :

Изпълнителен директор:

Любен Иванов

Главен счетоводител (съставител):

Емилия Бошнакова

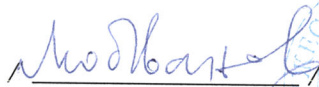

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
за годината, завършваща на 31 декември 2017 година

Приложения	2017 BGN'000	2016 BGN'000
Парични потоци от оперативна дейност		
Постъпления от клиенти	8,285	8,739
Плащания на доставчици	(2,383)	(2,394)
Плащания на персонала и за социално осигуряване	(2,916)	(3,107)
Платени данъци (без данъци върху печалбата)	(989)	(1,024)
Платени данъци върху печалбата	(77)	(102)
Получени лихви по депозити	31	60
Платени банкови такси	(7)	(6)
Други постъпления/(плащания), нетно	(5)	(2)
Нетни парични потоци от оперативната дейност	1,939	2,164
Парични потоци от инвестиционна дейност		
Покупки на имоти, машини и оборудване	(745)	(342)
Покупки на нематериални активи	(125)	(102)
Нетни парични потоци използвани в инвестиционната дейност	(870)	(444)
Парични потоци от финансова дейност		
Изплатени дивиденди	(956)	(888)
Нетни парични потоци използвани във финансова дейност	(956)	(888)
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти	113	832
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	6,442	5,610
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	6,555	6,442

Приложенията на страници от 5 до 53 са неразделна част от финансовия отчет.

Изпълнителен директор:

Любен Иванов

Главен счетоводител (съставител):

Емилия Бошнакова

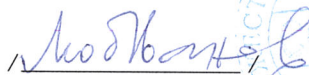

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНЕТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
за годината, завършваща на 31 декември 2017 година

Приложения	Основен акционерен капитал BGN'000	Законови резерви BGN'000	Неразпределена печалба BGN'000	Общо собствен капитал BGN'000
Салдо на 1 януари 2016 година	12,500	167	987	13,654
Промени в собствения капитал за 2016 година				
Разпределение на печалбата за:	-	99	(987)	(888)
дивиденди	-	-	(888)	(888)
резерви	-	99	(99)	-
Общ всеобхватен доход за годината в т.ч.:	-	-	1,065	1,065
нетна печалба за годината	-	-	1,075	1,075
други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци	-	-	(10)	(10)
Салдо на 31 декември 2016 година	12,500	266	1,065	13,831
Промени в собствения капитал за 2017 година				
Разпределение на печалбата за:	-	108	(1,064)	(956)
дивиденди	-	-	(956)	(956)
резерви	-	108	(108)	-
Общ всеобхватен доход за годината в т.ч.:	-	-	711	711
нетна печалба за годината	-	-	723	723
други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци	-	-	(12)	(12)
Салдо на 31 декември 2017 година	12,500	374	712	13,586

Приложенията на страници от 5 до 53 са неразделна част от финансовия отчет.

Изпълнителен директор:

Любен Иванов

Главен счетоводител (съставител):

Емилия Бошнакова

05/02/2018

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Дружество за касови услуги АД е търговско дружество, учредено през 2007 г. Дружеството е със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Иван Хаджийски“ № 16. Съдебната регистрация на дружеството е от 2007 г., Решение № 9568 / 2007 г. по описа на Софийски градски съд. Последните промени вписани в Агенция по вписванията – търговски регистър са направени на 04.08.2017 г., с които е променен състава на Съвета на директорите.

1.1. Собственост и управление

Дружество за касови услуги АД (дружеството) е непублично акционерно дружество.

Към 31.12.2017 г. и към 31.12.2016 г. регистрираният акционерен капитал е разпределен, както следва:

	%
БНБ	20
Обединена българска банка АД	20
УниКредит Булбанк АД	20
Банка ДСК ЕАД	20
Райфайзенбанк (България) ЕАД	20
	100

Дружеството има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от седем члена. Към датата на одобряване за издаване на този финансов отчет ръководството на дружеството се състои от Съвет на директорите, чийто състав е:

- Калин Христов – Председател;
- Емил Христов – Заместник - председател;
- Цветанка Минчева;
- Ивайло Матеев;
- Недялко Михайлов;
- Ирина Марцева;
- Любен Иванов.

През 2017 г. са направени две промени в състава на Съвета на директорите, съгласно решенията на Общото събрание на акционерите. Към 31.12.2016 г. съставът на Съвета на директорите се състои от седем члена, както следва:

- Калин Христов – Председател;
- Радка Тончева – Заместник - председател;
- Цветанка Минчева;
- Ценка Петкова;
- Емил Христов;
- Ирина Марцева;
- Любен Иванов.

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

Дружеството се представлява и управлява от изпълнителния директор Любен Иванов.
Към 31.12.2017 г. общият брой на персонала в дружеството е 155 служители (31.12.2016 г.: 164 служители). Към 31.12.2017 г. средносписъчният брой на персонала в дружеството е 155 служители (31.12.2016 г.: 164 служители).

1.2. Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- приемане, обработка и съхранение на ценни пратки с банкноти и монети;
- услуги по мониторинг и управление на АТМ устройства, в т.ч. следене на наличности и съпътстващи услуги;
- услуги по размяна на банкноти и монети;
- други съпътстващи основната дейност услуги.

1.3. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2014 – 2017 г. са представени в таблицата по-долу:

Показател	2014	2015	2016	2017
БВП в млн. лева	83,634	88,571	94,130	99,708 *
Реален растеж на БВП	1.3%	3.6 %	3.9%	4.0%*
Инфлация в края на годината (ХИПЦ)	-2.0%	-0.9%	-0.5%	1.8%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.47	1.76	1.77	1.73
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.61	1.80	1.86	1.63
Основен лихвен процент в края на годината	0.02	0.01	0.00	0.00
Безработица (в края на годината)	10.7%	10.0%	8.0%	7.1%
Кредитен рейтинг на Р България по Standard&Poors (дългосрочен)	BB+	BB+	BB+	BBB-
Кредитен рейтинг на Р България по Moody's (дългосрочен)	Baa2	Baa2	Baa2	Baa2
Кредитен рейтинг на Р България по Fitch (дългосрочен)	BBB	BBB	BBB-	BBB

* Прогноза на БНБ за 2017 г., източник: БНБ, МФ

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1.База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на Дружество за касови услуги АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2017 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е

общоприетото наименование на рамката с общо предназначение – счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност. От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, *практически приложими в Европейския съюз за годишни финансови периоди, започващи най-рано на 1 януари 2017 г. респ.- и за предприятия в Р България*, не са настъпили промени в счетоводната политика на дружеството, освен някои нови и разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени – в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

Тези стандарти и тълкувания включват:

- *МСС 7 (променен) Отчет за паричните потоци - относно инициатива за оповестявания (в сила за годишни периоди от 01.01.2017 г. – приет от ЕК)*. Тази промяна е важно разяснение на самия стандарт с насока към информацията, предоставяна на потребителите на финансовите отчети, които да могат да подобрят разбирането си за ликвидността и финансовите операции на дружеството. Промяната изисква допълнително оповестяване и пояснения да бъдат направени относно промените в пасивите на дружеството във връзка с: (а) промени от финансиращата дейност в резултат на операции, водещи до промени в паричните потоци; или (б) от промени в резултат на непарични трансакции като придобивания и освобождавания, начислявания на лихви, ефекти от курсови разлики, промени в справедливите стойности, и други подобни. Промени във финансови активи би следвало да се включат в това оповестяване, ако произтичащи от това парични потоци са представени към финансиращата дейност (например, при определени хедж операции). Допустимо е включването и на промени в други обекти, като част от оповестяването, като те се посочват отделно. Ръководството е направило проучване и е определило, че на този етап не се налага изготвянето на допълнителни разширени оповестявания, свързани с нетния дългов капитал, вкл. и управлението му, доколкото дружеството се финансира изцяло с генерираните от дейността му нетни парични потоци и не ползва дългови финансови инструменти, вкл. заеми за финансиране на стопанската си дейност, но е възприело в своята политика това изискване на разширено оповестяване. Ръководството на дружеството е определило, че не се налагат прекласификации в неговите задължения, участващи в паричните потоци от финансова дейност, които са единствено разпределени и изплатени дивиденди към неговите акционери (Приложение № 13 и Приложение № 24);

- *МСС 12 (променен) Данъци върху дохода (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2017 г. – не е приет от ЕК) – относно признаването на отсрочени данъчни активи за нереализирани загуби*. Тази промяна е свързана с признаването на отсрочени данъчни активи за нереализирани загуби и уточнява следното: 1) нереализираните загуби на дългови инструменти оценявани по справедлива стойност и за данъчни цели - по цена на

придобиване, водят до възникването на намаляеми временни разлики; 2) предположенията за бъдещи данъчни печалби не следва да включват ефекти от намаления в резултат на намаляеми временни разлики; 3) ако според данъчното законодателство има ограничения за усвояването на данъчни загуби, прегледа и оценката на отсрочените данъчни активи трябва да бъде направена в комбинация с останалите отсрочени данъчни активи от същия вид. Ръководството е направило проучване и е определило, че на този етап не се налага изготвянето на допълнителни разширени оповестявания и/или преизчисления на отсрочените му данъчни активи, свързани с горепосочените случаи на нереализирани загуби, доколкото дружеството няма такива в стопанската си дейност, но е възприело тези промени в своята политика при евентуални бъдещи събития;

- *МСФО 10 (променен) Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - относно продажба или вноса на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие (не е определена дата за влизане в сила, но ще се счита, че прилагането на тази редакция е в съответствие с МСФО).* Тази промяна възниква във връзка с непоследователност между изискванията и правилата на МСФО 10 и на МСС 28 (ревизиран 2011 г.) в случаите на трансакции от инвеститор към негово асоциирано или съвместно дружество. С нея основно се пояснява, че при трансакциите, които по съдържание са продажба или внос на съвкупност от активи, но не са цялостен бизнес – печалбата или загубата се признава частично само до размера на дела на несвързаните инвеститори, а в случаите, когато трансакциите по същество са продажба или внос на активи, които са бизнес по смисъла на МСФО 3 – печалбата или загубата се признава изцяло. Тези промени не са релевантни за дружеството, доколкото то не е със статус на дружество-майка и не прилага МСФО 10.

Към датата на одобряване за издаване на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила (и/или не са приети от ЕК) за годишни финансови периоди, започващи на 1 януари 2017 г. нови стандарти, променени стандарти и тълкувания, които не са били приети за по-ранно приложение от дружеството. От тях ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и финансовите отчети на дружеството за следващи периоди:

- *МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).* Този стандарт е нов стандарт за финансовите инструменти. Крайното му предназначение е да замени изцяло МСС 39. МСФО 9 въвежда изискване класификацията на финансовите активи да бъде правена на база бизнес модела на предприятието за тяхното управление и на характеристиките на договорените парични потоци на съответните активи. Определя само две основни категории оценки – по амортизируема и по справедлива стойност. Новите правила ще доведат до промени основно в отчитането на финансови активи като дългови инструменти и на финансови пасиви приети за отчитане по справедлива стойност през текущите печалби и загуби (за кредитния риск). Особеност при класификацията и на оценъчния модел за финансовите активи по справедлива стойност е добавената категория – с оценка по

справедлива стойност през другия всеобхватен доход (за някои дългови и капиталови инструменти). Фаза 2 Счетоводно отчитане на хеджирането – за целта е приета нова глава към МСФО 9, с която се въвежда нов модел за счетоводно отчитане на хеджирането, който позволява последователно и цялостно отразяване на всички финансови и нефинансови рискови експозиции, обект на операции по хеджиране, и от друга – по-добро представяне на дейностите по управление на риска във финансовите отчети, особено на връзката им с хеджиращите сделки и на обхвата и вида документация, която да се използва. Също така са подобрени изискванията към структурата, съдържанието и подхода на представяне на оповестяванията по хеджирането. Допълнително, въведена е опцията отчитането на промените в справедливата стойност на собствените дългове, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, но в частта, дължаща се на промени в качеството на собствената кредитоспособност на дружеството, да се представя в другия всеобхватен доход вместо в печалбата или загубата. Фаза 3 Методология на определяне на обезценката - промяната предлага приложение на модела на „очаквана загуба“. Съгласно този модел всички очаквани загуби на един амортизируем финансов инструмент (актив) се признават на три етапа, в зависимост от промяната на кредитното му качество, а не само при изкрystalизирането на събитие, както е в сегашния модел по МСС 39. Трите етапа са: при първоначалното признаване на финансовия актив – обезценка за 12-месечен период или за целия живот на актива; и съответно - при настъпването на фактическа обезценка. Те определят и как да се измерват загубите от обезценка и респ. прилагането на ефективния лихвен процент. Обезценката на дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през другия всеобхватен доход се определя и измерва като се прилага същата методология както при финансовите активи по амортизирана стойност. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика на дружеството, но не се очаква да окажат съществен ефект върху стойностите и класификацията на активите, операциите и резултатите на дружеството по отношение на неговите финансови активи и пасиви. Ефектите от направените от него анализи, са оповестени в Приложение № 27;

- *МСФО 9 (променен) – Финансови инструменти – относно случаи компенсации при предсрочно погасяване (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна покрива два въпроса: а) изменя настоящите изискванията на МСФО 9, като позволява класифицирането на определени финансови активи по амортизирана стойност и преминаването им на теста СПГЛ, независимо наличието на условия за предсрочно погасяване с негативна компенсация. Негативна компенсация е налице когато условията по договора позволяват на длъжника да плати предсрочно инструмента преди неговия падеж, и предсрочно платената сума може да е различна от останалите неплатени главница и лихви, но тази негативна компенсация трябва да е разумна и релевантна за ранното прекратяване на договора. Предварителното плащане само по себе си не е достатъчен индикатор за преценка, т.е. важно е да се прецени спрямо текущо преобладаващия лихвен процент, и спрямо него сумата на предплащането може да е и в полза на страна, инициирала го. Важно е изчисляването на компенсацията да е последователно като подход и при санкция за по-ранно

плащане и при полза от по-ранно плащане. Също така а) съответният актив следва да е в категорията „държан за събиране на паричните потоци“ съгласно бизнес модела на предприятието; б) потвърждава, че когато даден финансов пасив, отчитан по амортизирана стойност е модифициран, без да се отписва, то ефектът от тази модификация трябва да се признае в печалбата или загубата. Ефектът се измерва като разлика между оригиналните договорени парични потоци и тези, след модификацията, дисконтирани по оригиналния ефективен лихвен процент. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените чрез новия стандарт оказват влияние върху счетоводната политика на дружеството, но не се очаква да окажат съществен ефект върху стойностите и квасификацията на активите, операциите и резултатите на дружеството по отношение на неговите финансови активи и пасиви. Ефектите от направените от него анализи, са оповестени в Приложение № 27;

- *МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).* Тази промяна е свързана с въвеждане на облекчение относно необходимостта от преизчисление на сравнителните финансови отчети и възможността за предоставяне на модифицирани оповестявания при преминаването от МСС 39 към МСФО 9 към датата на прилагане на стандарта от дружеството и дали то избира опцията да преизчисли предходни периоди. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не преизчислява сравнителните данни;

- *МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - приет от ЕК).* Този стандарт е изцяло нов стандарт. Той въвежда цялостен комплекс от принципи, правила и подходи за признаването, отчитането и оповестяването на информацията относно вида, сумата, периода и несигурностите във връзка с приходите и паричните потоци, произхождащи от договори с контрагенти. Стандартът ще замени действащите до този момент стандарти свързани с признаването на приходи, основно МСС 18 и МСС 11 и свързаните с тях тълкувания. Водещият принцип на новият стандарт е в създаването на модел от стъпки, чрез който определянето на параметрите и времето на прихода са съизмерими спрямо задължението на всяка от страните по сделката помежду им. Ключовите компоненти са: а) договори с клиенти с търговска същност и оценка на вероятността за събиране на договорените суми от страна на предприятието съгласно условията на дадения договор; б) идентифициране на отделните задължения за изпълнение по договора за стоки или услуги - отграничаемост от останалите поети ангажименти по договора, от които клиентът би черпил изгоди; в) определяне на цена на сделката – сумата, която предприятието очаква, че има право да получи срещу прехвърлянето на съответната стока или услуга към клиента – особено внимание се отделя на променливия компонент в цената, финансовия компонент, както и на компонента, получаван в натура; г) разпределение на цената на операцията между отделните задължения за изпълнение по договора – обичайно на база самостоятелната (индивидуалната) продажна цена на всеки компонент; и д) моментът или периодът на признаване на прихода – при успешното изпълнение на задължение по договор чрез

трансфериране на контрола върху обещаната стока или услуга, било то в даден момент или за определен период във времето. Направени са пояснения а) за идентифициране на задължения за изпълнение на базата на конкретни обещания за доставката на стоки или услуги; б) за идентифициране дали дружеството е принципал или агент при предоставянето на стоки или услуги и в) при трансфера на лицензии. Въвеждането на този стандарт може да доведе до по-съществени следните промени: а) при комплексни договори, с обвързани продажби на стоки и услуги – ще е необходимо ясно разграничаване между стоките и услугите на всеки компонент и условие по договора; б) вероятност за промяна на момента на признаване на продажбата; в) увеличаване на оповестяванията; и г) въвеждане на допълнителни правила за признаването на приходи от определен тип договори – лицензии; консигнации; еднократно събирани предварителни такси; гаранции и др. под. Стандартът допуска както пълно ретроспективно приложение, така и модифицирано ретроспективно приложение, от началото на текущия отчетен период, с определени оповестявания за предходните периоди. Ръководството е направило проучване и е определило, че промените в новия стандарт не биха оказали съществено влияние върху стойностите и класификацията на активите и пасивите, операциите и резултатите от дейността му по отношение на неговите приходи от дейността и/или вземанията му, доколкото не се очаква промяна в бизнес модела, нито промяна във времевия хоризонт на прехвърляне на контрола към клиента от оказваните от дружеството услуги или отчитането на продажбите на стоки. Ефектите от направените от него анализи, са оповестени в Приложение № 27;

- *МСФО 16 Лизинг (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не е приет от ЕК).*

Този стандарт е с изцяло променена концепция. Той въвежда нови принципи за признаване, измерване и представяне на лизинги с цел да осигури по-достоверно и адекватно представяне на тези сделки както за лизингополучателя, така и за лизингодателя. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт свързан с лизингите - МСС 17. а) Водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно балансово третиране на лизингите при лизингополучателите - за всички лизингови договори с продължителност от повече от 12 месеца ще се признава актив „право на ползване“, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита задължението по тези договори. Това е и съществената промяна в отчетната практика. За краткосрочни или на много ниска цена лизинги се допуска изключение и запазване на досегашната практика; б) При лизингодателите не би имало съществени промени и те биха продължили да отчитат лизингите по подобие на стария стандарт – като оперативни и финансови. Доколкото новият стандарт дава по-цялостна концепция, един по-подробен анализ на условията на договорите следва да се направи и от тяхна страна и е възможно и при тях (лизингодателите) да настъпят основания за прекласификация на определени лизингови сделки. Новият стандарт изисква разширяване на оповестяванията. Ръководството на дружеството все още обмисля влиянието, което този стандарт би могло да окаже върху финансовите отчети на дружеството и по-специално върху обектите, оповестени в Приложение № 26. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 16 и да не преизчислява

сравнителните данни. Ефектите от направените от него анализи, са оповестени в Приложение № 27;

- *КРМСФО 23 (променен) – Несигурности при третирането на данъци върху дохода (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не е прието от ЕК).* Това разяснение дава насоки за счетоводното отчитане на данъците върху дохода по МСС12 данъчна позиция когато имаса налице определени несигурности по данъчното третиране. То не засяга данъци и други държавни вземания и такси, извън МСС12, нито включва специални изисквания относно лихви и други санкции асоциирани снесигурности по данъци. Разяснението покрива: а) дали предприятието да преценява отделно несигурности по данъчното третиране отделно; б) допусканията, които предприятието прави за проверка и оценка на данъчното третиране от данъчните власти; в) как предприятието е определило данъчната печалба или загуба, данъчните бази, неизполваните данъчни загуби, данъчните ставки и неизполваните данъчни кредити; г) как предприятието е преценило и третирало промените във фактите и обстоятелствата; и д) предприятието да определи дали ще преценява отделните несигурности на данъчното третиране поотделно или в комбинация с други.

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила към 1 януари 2017 г. ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и трансакции.

Тези стандарти, променени стандарти и тълкувания включват:

- *МСФО 2 (променен) Плащане на базата на акции – Класификация и оценяване на трансакциите базирани на плащания с акции (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. – не е приет от ЕК).* Тези промени уточняват три основни въпроса: (а) третирането на условията и ефектите, свързани с придобиване на безусловни права при оценката и отчитането на сделки с плащане на базата на акции, уреждани с парични средства; (б) подход за класификация на споразуменията за плащане на базата на акции с елементи на нетен сетълмент за целите на удържане на личен данък на лицата от самото предприятие (под формата на инструменти на собствения капитал) – въвеждане на изключение от общото правило за постигане на практическо улеснение тези трансакции да се класифицират, така както щяха да се отчетат без опцията за нетен сетълмент; и (в) ново правило за отчитане при модификации на условията на трансакции за плащане на базата на акции, уреждани с парични средства към акции, уреждани чрез издаване на инструменти на собствения капитал;

- *МСФО 4 (променен) Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. – приет от ЕК).* Тази промяна е свързана с необходимостта от синхронизиране на отчитането при дружества, които издават застрахователни договори, които попадат и в обхвата на МСФО 9, но преди въвеждането на предстоящия МСФО 17. Тя установява две опции на подход на покриване и подход на временно отсрочване (при определени условия) на МСФО 9. И двете опции са валидни до влизането в сила на новия МСФО 17. Той не е приложен за

дейността на дружеството;

- *МСФО 17 Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г. – не е приет от ЕК).* Този стандарт е изцяло нов счетоводен стандарт, който ще замени действащия до този момент стандарт за застрахователните договори - МСФО 4. Той не е приложим за дейността на дружеството;

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2014-2016 (м. декември 2016 г.) - подобрения в МСФО 12 (в сила за годишни периоди от 01.01.2017 г. – не е приет от ЕК), МСФО 1 и МСС 28 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. – не са приети от ЕК).* Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в правилата на приложение и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) обхватът и изискванията към оповестяванията по МСФО 12 са валидни и за дружества, класифицирани по реда МСФО като държани за продажба, за разпределение или като преустановени дейности, с изключение на обобщената финансова информация; б) отменяне на някои изключения за прилагане на МСФО 1 по отношение на МСФО7, МСС19 и МСФО10; и в) изборът на фондове за рисков капитал или други подобни предприятия относно оценката на техните участия в асоциирани или съвместни дружества по справедлива стойност в печалбата или загубата, който избор можеследва да бъде правен на базаниво индивидуална инвестицияв асоциирано или съвместно дружество, при първоначалното ѝ признаване (МСС 28);

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2015-2017 (м. декември 2017 г.) - подобрения в МСС23, МСС 12 и МСФО 3 във връзка с МСФО11 (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не са приети от ЕК).* Тези подобрения внасят частични промени и редакции в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност или неясноти в приложението на правилата и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятия. Основно промените са насочени към следните обекти или операции: а) поясняват, че когато едно предприятие придобива контрол над бизнес, който е съвместна дейност, то следва да преизчисли (преоцени) предишно държаните си дялове в този бизнес при прилагане на МСФО3. Също така се уточнява, че когато едно предприятие придобие съвместен контрол в бизнес, който е съвместна дейност, то не следва да преизчислява предишно държаните дялове в него при прилагане на МСФО11; б)поясняват, че всички данъчни последици от данъци върху доходи от дивиденди (т.е. при разпределение на печалбата) следва да се посочат в печалбата или загубата независимо как са възникнали – при прилагането на МСС12; и в)поясняват, че ако при заеми със специални цели за финансиране на определен квалифициран актив останат непогасени след като активът стане готов за предвидената употреба или продажба, тези заеми стават част от финансиращите средства с общо предназначение когато се изчислява нормата за капитализация по реда на МСС 23;

- *КРМСФО 22 (променен) – Сделки с чуждестранна валута и авансови плащания (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. – не е прието от ЕК).* Това разяснение се отнася за отчитането на транзакции или части от транзакции в чуждестранна валута при получаването на

авансови плащания, преди признаването на самия актив, разход или приход. В тези случаи предприятията отчитат първо немонетарен актив по предплатени суми (предплащания по доставки на активи или услуги) или немонетарно задължение по отсрочени приходи (получени аванси от клиенти по продажби). При получаването на такива авансови плащания в чужда валута датата на транзакцията се използва за определяне на обменния курс, а ако има множество плащания – дата на транзакцията се определя за всяко отделно плащане. След това разяснението уточнява, че при първоначалното признаване на съответния актив, разход или приход, в резултат на транзакция по авансово плащане/получаване или на серията от транзакции от плащания/получаване в чуждестранна валута, датата на транзакцията е датата на първоначалното признаване на немонетарния актив или пасив (при еднократно плащане/получаване) или е датата на всяко плащане/получаване. Това тълкуване може да се прилага с пълна ретроспекция или перспективно, в два варианта: а) от началото на отчетния период, за който то се прилага за първи път; или б) от началото на предходния период преди периода, през който за първи път то се прилага. Това разяснение не би засегнало операциите на дружеството, доколкото неговите търговски сделки са деноминирани изцяло в лева и/или в евро;

- *МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна уточнява, че предприятието следва да прилага МСФО 9, включително изискванията за обезценка относно участията в асоциирани или съвместни предприятия, които формират нетната инвестиция с тези дружества, и за които не се прилага отчитането по метода на собствения капитал. Промяна в намеренията или плановете на ръководството не се считат за доказателство за промяна;

- *МСС 40 (променен) – Инвестиционни имоти – относно трансфери на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди от 01.07.2018 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна е свързана с предоставяне на допълнително пояснение относно условията и критериите, които допускат трансфер на имоти, вкл. такива в процес на изграждане и/или реконструкция и преустройство към и от категория „инвестиционни имоти“. Такива трансфери са допустими, само когато са изпълнени или респ. когато вече не са изпълнени критериите и дефиницията за инвестиционни имоти и когато са налице доказателства за смяна в употребата им. Промяна в намеренията или плановете на ръководството не се считат за доказателство за промяна. Промяната може да се прилага перспективно или ретроспективно, при спазването на определените с промяната правила.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в отчета и приложенията към него са представени в хиляди лева (BGN '000), освен ако изрично не е указано друго.

Финансовите отчети са изготвени на база на историческата цена.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условията на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в Приложение № 2.18 и в приложенията към съответните активи и пасиви, респ. приходи и разходи.

2.2. Сравнителни данни

Дружеството представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година (период).

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.3. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната и отчетна валута на дружеството е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583 : EUR 1.

При първоначално признаване сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута, като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута, като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни от тези, по които първоначално са били признати, се третира в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като текущи приходи и разходи.

2.4. Приходи

Приходите в дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от дружеството и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ, вкл. като се вземат под внимание всички допълнителни условия по приемането на услугата от страна на клиента.

При продажбите на стоки приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминат у купувача, вкл. като се вземат под внимание всички допълнителни условия по приемането на услугата от страна на клиента. Аналогично е признаването и при продажба на други материални активи.

Финансовите приходи се представят отделно на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от приходи от лихви по депозитни и разплащателни сметки.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените услуги и стоки, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки и рабати.

2.5. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, но само доколкото последното не води до признаването на отчетни обекти за активи или пасиви, които отговарят на критериите на МСФО и рамката към тях.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Банковите такси за обслужване на разплащателните сметки се третираат като разходи за дейността.

2.6. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по историческа цена на придобиване (себестойност) намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното им придобиване дълготрайните материални активи се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Дружеството е определило стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на машините, оборудването и транспортните средства. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на годност по групи активи е както следва:

- сгради – 25 г.
- машини и специализирано оборудване - 3 г. – 12 г.;
- транспортни средства - 5 г. – 6 г.;
- стопански инвентар – 6.7 г. – 10 г.
- подобрения на наети сгради – 6.7 г.

Определеният срок на годност на машините и оборудването се преразглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използване на активите, същият се коригира перспективно (Приложение № 2.18. и № 11).

Обезценка на активи

Балансовите стойности на машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че те биха могли да се отличават трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: справедлива стойност без разходите по продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки

на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на оборудването и инвентара се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/ (загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.7. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензи за ползване на програмни продукти.

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот между 5 и 8 години. Определеният срок на годност на нематериалните активи се преразглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използване на активите, същият се коригира перспективно.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Загубата от обезценка, като разлика до възстановимата стойност, се признава веднага в периода на установяване в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно в “други доходи/ (загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.8. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от себестойността и нетната реализируема стойност. Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт (материал) в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в себестойността.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително

определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация. Тя се определя на база анализ от специалисти в дружеството, като се използва информация за цени от последни доставки и/или офертни цени на материални запаси от същия вид.

2.9. Търговски и други вземания

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми.

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

Провизия за обезценка на търговски вземания се формира когато са налице обективни доказателства, че дружеството няма да може да събере цялата сума по тях съгласно оригиналните условия на вземанията. Значителни финансови затруднения на длъжника по вземането, вероятност длъжникът да влезе в процедура на несъстоятелност или друга финансова реорганизация, неизпълнението или просрочието в плащането (повече от 360 дни закъснение) се вземат под внимание от ръководството, когато се определя и класифицира дадено вземане за обезценка. Стойността на обезценката е разликата между балансовата стойност на даденото вземане и сегашната стойност на прогнозираните бъдещи парични потоци, дисконтирани по оригинален ефективен лихвен процент. Балансовата стойност се коригира чрез използването на корективна сметка, където се натрупват всички обезценки, а сумата на загубата от обезценка за периода или последващо възстановяване се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статията „други разходи“.

Когато дадено търговско вземане се прецени като напълно несъбираемо, то се изписва за сметка на коректива.

2.10. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти за целите на отчета за финансово състояние включват: касовите наличности и разплащателните сметки и предоставените срочни депозити в банки, средствата от които са свободно разполагаеми за дружеството съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита, независимо от оригиналния срок /матуритет/ на съответния депозит.

Също така за целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- начислените непадежирали лихви по депозити не са третираны като парични средства и еквиваленти;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се

посочва на ред “платени данъци”, а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).

2.11. Търговски и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено плащане на лихва или лихвата съществено се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.17.2).

2.12. Лизинг

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.13. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в Р България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналот е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството в качеството му на работодател е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружеството вноски по плановите с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респ. изменението в стойността им, - в отчета за всеобхватния доход като а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникват, и представят в текущата печалба или загуба, по статия "разходи за персонал", а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват „актюерски печалби и загуби“, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи“. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет, дружеството извършва приблизителна преценка, основана на актюерски тип изчисления, като обичайно назначава сертифицирани актюери, които да издадат доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозираните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища близки до или равни на тези по държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиран в България, деноминирани в български лева, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, дружеството в качеството му на работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Дружеството признава задълженията към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими след повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.14. Акционерен капитал и резерви

Дружество за касови услуги АД е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, дружеството е длъжно да формира и резерв **“фонд Резервен”**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Неразпределената печалба включва и ефектите от последващи оценки (актюерски печалби и загуби) по пенсионни планове с дефинирани доходи.

2.15. Данъци върху печалбата

Текущи данъци

Текущите данъци върху печалбата на дружеството са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2017 г. е 10 % (2016 г.: данъчна ставка – 10%).

Отсрочени данъци

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението за всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми

временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглеждат на всяка дата на финансовия отчет и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или друга капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансова капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или в голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки, по които се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Към 31.12.2017 г. отсрочените данъци върху печалбата са оценени при ставка, валидна и за 2018 г., която е в размер на 10% (31.12.2016 г.: 10%).

2.16. Оценяване по справедлива стойност

Определени активи и пасиви на дружеството се изисква съгласно МСФО да се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Дружеството притежава обичайно такива активи и пасиви, които изискват оповестяване по справедлива стойност на повтаряща се база – *търговски и други вземания (кредити и вземания) и търговски и други задължения*.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници към датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Дружеството прилага справедлива стойност за оценка на повтаряема база за следните активи и пасиви: *кредити и вземания и търговски и други задължения*. От допустимите подходи (пазарен, приходен и разходен), той най-често използва приходния подход, като най-често прилаганата техника е „дисконтирани парични потоци”.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котирани цени са обект на значителни корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

Дружеството прилага основно справедлива стойност Ниво 3.

За тези активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност във финансовите отчети на повтаряема база, дружеството прави преценка към датата на всеки отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност на, дружеството групира съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на йерархичното ниво на справедливата стойност.

2.17. Финансови инструменти

2.17.1. Финансови активи

Дружеството класифицира своите финансови активи в категорията “кредити и вземания” вкл. паричните средства и паричните еквиваленти. Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи на дружеството към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно дружеството признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на датата на търгуване – датата, на която то се е обвързало (поело е окончателен ангажимент) да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи първоначално се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията, с изключение на тези активи, които са по справедлива стойност през печалби и загуби. Последните се признават по справедлива стойност, а преките разходи по транзакцията се признават веднага в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на дружеството, когато правата за получаване на парични средства (потоци) от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и дружеството е прехвърлило съществена част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако дружеството продължава да държи съществена част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден

трансфериран финансов актив, то продължава да признава актива в отчета за финансовото състояние, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземанията са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в отчета за финансовото състояние по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в един обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи. Тази група финансови активи включва: търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, парични средства и парични еквиваленти от отчета за финансовото състояние. Лихвеният доход по вземанията се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 12 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), към “други доходи/(загуби) от дейността”.

На датата на всеки отчет за финансовото състояние дружеството оценява дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на кредитите и вземанията.

2.17.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват обичайно задължения към доставчици и към други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (Приложение № 2.11).

2.18. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на Дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

2.18.1. Полезен живот на дълготрайни активи

Ръководството на дружеството определя очаквания полезен живот и метода на амортизация на основните за бизнеса на дружеството дълготрайни активи съобразно преценката му за жизнения цикъл на актива в дружеството и намеренията за тяхната експлоатация. Тази преценка може да бъде променена в бъдеще в резултат на промени в очакваното използване на активите от дружеството.

Към 31.12.2017 г. ръководството на дружеството е извършило цялостен преглед на оставащия полезен живот на машините и оборудването, с които изпълнява своята дейност и е установило разлики спрямо бъдещите очаквания за срока на употреба на определена част от активите. Основна причина на направените допускания за удължаване или редуциране на полезния живот на активите, са физическо и техническо състояние и бъдещите планове и за тяхното използване, отразени през бюджетирани показатели към 31.12.2017 г.

В резултат на прегледа на ръководството, считано от 01.01.2018 г. е направена корекция в оставащия полезен живот на част от активите на дружеството. При направените допускания и предположения за промяна в полезния живот на машините и оборудването, разходите за амортизация, които биха били признати в текущия финансов резултат за следващата 2018 година биха били с около 155 х.лв. по-малко спрямо тези, отчетени по сега действащите, до 31.12.2017 г. норми на полезен живот.

2.18.2. Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които предположения са преценени от ръководството като разумни и уместни за дружеството.

В резултат на направените изчисления е отчетено задължение за дългосрочни доходи на персонала в размер на 149 х.лв. (31.12.2016 г.: 121 х.лв.) (Приложение № 19).

3. ПРИХОДИ

Приходите са от продажби на услуги на вътрешен пазар и са в размер на 6,730 х.лв. (2016 г.: 7,162 х.лв.). Те включват приемане и обработка на ценни пратки, съхранение на банкноти и монети, мониторинг и управление на ATM устройства и техническа поддръжка.

4. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Наеми	34	32
Печалба от продажба на материални запаси	8	9
<i>Приходи от продажба на стоки и материали</i>	<u>87</u>	<u>116</u>
<i>Отчетна стойност на продадените стоки и материали</i>	(79)	(107)
Други	<u>2</u>	<u>2</u>
	<u>44</u>	<u>43</u>

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Основни материали	231	316
Електроенергия	68	68
Резервни части	37	58
Канцеларски материали	29	22
Хигиенни материали	18	16
Горива и смазочни материали	10	9
Стопански инвентар под праг на същественост	9	19
Вода	1	2
Други	<u>23</u>	<u>30</u>
	<u>426</u>	<u>540</u>

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Охрана	383	340
Поддръжка на програмни продукти	232	172
Транспорт	195	331
Наеми на имоти, машини и оборудване	163	129
Телекомуникационни и пощенски услуги	130	127
Застраховки	105	101
Текуща поддръжка и ремонт на имоти, машини и оборудване	81	79
Данъци и такси	28	25
Трудова медицина	25	26
Абонамент	19	19
Консултантски и юридически услуги	19	24
Банкови такси за обслужване на текущи сметки	7	6
Обучение	2	6
Други	7	7
	1,396	1,392

Наемите на имоти, машини и оборудване включват и вноските по оперативен лизинг на наети автомобили за 3 х.лв. (2016 г.: 16 х.лв.).

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Текущи възнаграждения	2,231	2,258
Вноски по социалното осигуряване	391	387
Социални придобивки и надбавки	208	207
Начислени бонуси	135	70
Начислени суми за неползвани платени отпуски	28	20
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	3	3
Обезщетения	-	2
Начислени провизии за дългосрочни задължения на персонала (Приложение № 19)	22	19
	3,018	2,966

8. ДРУГИ РАЗХОДИ

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Представителни мероприятия	17	16
Командировки	16	9
Неустойки	-	3
	33	28

9. ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ

Приходите от лихви са в размер на 23 х.лв. (2016 г.: 41 х.лв.) и включват лихви по депозитни сметки.

10. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

Отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Данъчна печалба за годината по данъчна декларация	776	883
Текущ разход за данъци върху печалбата за годината - 10% (2016 г.: 10%)	(77)	(87)
Отсрочени данъци върху печалбата		
Свързани с възникване и обратно проявление на временни разлики (Приложение № 20)	(2)	(31)
Общо разход за данък, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	(79)	(118)
 Равнение на разхода за данък върху печалбата определен спрямо счетоводния резултат за годината	 2017 BGN '000	 2016 BGN '000
Счетоводна печалба за годината	802	1,193
Данъци върху печалбата - 10% (2016 г.: 10%)	(79)	(118)
Общо разход за данък, отчетен в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината)	(79)	(118)

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

Данъчните ефекти, свързани с другите компоненти на всеобхватния доход са както следва:

	2017 BGN '000			2016 BGN '000		
	Стойност преди данък	Икономия от/ (Разходи за) данъци	Стойност нетно от данък	Стойност преди данък	Икономия от/ (Разходи за) данъци	Стойност нетно от данък
Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата						
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи (Приложение № 19)	(12)	-	(12)	(10)	-	(10)
Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата	-	-	-	-	-	-
Общо друг всеобхватен доход за годината	(12)	-	(12)	(10)	-	(10)

11. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земя и сгради		Машини съоръжения и оборудване		Други		Подобрения на наети сгради		В процес на придобиване		Общо	
	2017 BGN'000	2016 BGN'000	2017 BGN'000	2016 BGN'000	2017 BGN'000	2016 BGN'000	2017 BGN'000	2016 BGN'000	2017 BGN'000	2016 BGN'000	2017 BGN'000	2016 BGN'000
Отчетна стойност												
Салдо на 1 януари	3,327	3,155	10,209	9,693	390	382	364	364	2	712	14,292	14,306
Придобити	-	172	28	160	73	9	-	-	643	2	744	343
Отписани	-	-	(141)	(356)	(1)	(1)	-	-	-	-	(142)	(357)
Трансфер	-	-	2	712	-	-	-	-	(2)	(712)	-	-
Салдо на 31 декември	3,327	3,327	10,098	10,209	462	390	364	364	643	2	14,894	14,292
Надрупана амортизация												
Салдо на 1 януари	858	755	6,296	5,773	347	332	363	359	-	-	7,864	7,219
Начислена амортизация за годината	109	103	879	879	18	16	1	4	-	-	1,007	1,002
Отписана амортизация	-	-	(141)	(356)	(1)	(1)	-	-	-	-	(142)	(357)
Трансфер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Салдо на 31 декември	967	858	7,034	6,296	364	347	364	363	-	-	8,729	7,864
Балансова стойност на 31 декември	2,360	2,469	3,064	3,913	98	43	-	1	643	2	6,165	6,428
Балансова стойност на 1 януари	2,469	2,400	3,913	3,920	43	50	1	5	2	712	6,428	7,087

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година**

Към 31.12.2017 г. дълготрайните материални активи на дружеството включват: земи на стойност 607 х.лв. (31.12.2016 г.: 607 х.лв.) и сгради с балансова стойност 1,753 х.лв. (31.12.2016 г.: 1,862 х.лв.).

Към 31.12.2017 г. „активите в процес на придобиване“ включват специализирани банкотосортиращи машини и оборудване за дейността и оборудване на дружеството на стойност 606 х.лв., за което предстоят допълнителни настройки, тестове и инсталации (31.12.2016 г.: комуникационно оборудване на стойност 2 х.лв) и аванси за доставка на специализирани машини и оборудване на стойност 37 х.лв. (31.12.2016 г.: няма).

Преглед за обезценка

В резултат на направения преглед към 31.12.2017 г. и към 31.12.2016 г. на имотите, машините и оборудването на дружеството ръководството е преценило, че не са настъпили условия за обезценка по смисъла на изискванията и правилата на МСС 36 Обезценка на активи. През 2017 г. и 2016 г. успоредно с този процес ръководството на дружеството е направило цялостен преглед на оставащия полезен живот на активите.

Други данни

Към 31.12.2017 г. в състава на имотите, машините и оборудването са включени активи, които са напълно амортизирани, но които продължават да се използват частично в стопанската дейност, с отчетна стойност 2,593 х.лв. (31.12.2016 г.: 2,635 х.лв.). Ръководството е предприело действия по бракуването на напълно амортизираните активи съобразно вътрешните политики и правила и спрямо плановите за тяхното окончателно изваждане от употреба, доколкото са налице определени промени в инвестиционните намерения и планове на дружеството в средносрочен план.

Към 31.12.2017 г. и към 31.12.2016 г. няма учредени тежести (ипотеки, залози) върху имотите, машините и оборудването на дружеството.

12. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	<i>Програмни продукти</i>		<i>В процес на придобиване</i>		<i>Общо</i>	
	<i>2017</i> <i>BGN'000</i>	<i>2016</i> <i>BGN'000</i>	<i>2017</i> <i>BGN'000</i>	<i>2016</i> <i>BGN'000</i>	<i>2017</i> <i>BGN'000</i>	<i>2016</i> <i>BGN'000</i>
Отчетна стойност						
Салдо на 1 януари	2,603	2,496	10	15	2,613	2,511
Придобити	125	94	-	8	125	102
Отписани	(75)	-	-	-	(75)	-
Трансфер между сметки	-	13	-	(13)	-	-
Салдо на 31 декември	2,653	2,603	10	10	2,663	2,613
Натрупана амортизация						
Салдо на 1 януари	2,141	2,016	-	-	2,141	2,016
Начислена амортизация за годината	115	125	-	-	115	125
Отписана амортизация	(75)	-	-	-	(75)	-
Салдо на 31 декември	2,181	2,141	-	-	2,181	2,141
Балансова стойност на 31 декември	472	462	10	10	482	472
Балансова стойност на 1 януари	462	480	10	15	472	495

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година**

Към 31.12.2017 г. „активите в процес на придобиване“ включват предоставени аванси за програмни продукти в размер на 10 х.лв. (31.12.2016 г.: предоставени аванси за програмни продукти в размер на 10 х.лв.).

13. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Основни материали	132	190
Резервни части	96	71
Стоки	1	-
	229	261

14. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Акционери със значително влияние	489	555
Дружество в група с акционер със значително влияние	14	-
Дъщерно дружество на акционер със акционер със значително влияние	2	-
	505	555

Вид	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Търговски вземания по продажби	498	555
Предоставени аванси	7	-
	505	555

Търговските вземания по продажби от свързани предприятия са по повод предоставени услуги. Те са левови, текущи и безлихвени. Обичайният кредитен период за уреждане на вземанията от свързани лица е до 30 дни. Ръководството преценява събираемостта като анализира броят дни просрочие, експозицията на клиента – *свързано лице (предприятие)*, възможностите за погасяване и взема решение относно начисляването на обезценка. Към 31.12.2017 г. и към 31.12.2016 г. ръководството на дружеството е направило преглед и анализ за обезценка на търговските вземания по продажби от свързани предприятия и счита, че не съществува несигурност относно събираемостта им, нито промяна в кредитния риск на клиентите-свързани лица и средата, в която оперират.

Предоставените аванси на свързани лица са в размер на 7 х.лв.(31.12.2016 г.: няма) и са за доставка на стоки.

15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Вземания от клиенти	188	209
Предоставени аванси за услуги	2	-
	190	209

Търговските вземания от клиенти са в размер на 188 х.лв. (31.12.2016 г.: 209 х.лв.) и са текущи, левови и безлихвени и са по повод оказани услуги. Дружеството е определило обичаен кредитен период от 30 дни. Ръководството на дружеството е направило преглед и анализ за обезценка на *търговските вземания от клиенти* и счита, че не съществува несигурност относно събираемостта им, нито промяна в кредитния риск на клиентите и средата, в която оперират.

16. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

	31.12.2017	31.12.2016
	BGN '000	BGN '000
Предплатени разходи	78	60
Гаранционен депозит	15	6
Съдебни и присъдени вземания	-	-
<i>Отчетна стойност</i>	8	8
<i>Обезценка</i>	(8)	(8)
Други	33	33
	126	99

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

Предплатените разходи включват:

	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Абонаменти	43	21
Застраховки	35	39
	78	60

Движение на коректива за обезценка на съдебните и присъдени вземания:

	2017 <i>индивидуално обезценявани</i> BGN '000	2016 <i>индивидуално обезценявани</i> BGN '000
Салдо в началото на годината	8	8
Отчетени/(реинтегрирани) през годината обезценки	-	-
Салдо в края на годината	8	8

В състава на другите вземания към 31.12.2017 г. са включени основно вземания по застрахователни премии в размер на 31 х.лв. (31.12.2016 г.: 32 х.лв.), които са възстановени на дружеството до датата на одобрение за издаване на този финансов отчет.

17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Депозити с оригинален матуритет до 5 месеца	500	-
Депозити с оригинален матуритет до 6 месеца	4,400	3,500
Депозити с оригинален матуритет до 7 месеца	200	200
Депозити с оригинален матуритет до 12 месеца	-	2,390
Парични средства в разплащателни сметки	1,193	178
Парични средства в каса	262	174
Парични средства и парични еквиваленти, посочени в отчета за паричните потоци:	6,555	6,442
Начислени, непадежирали лихви по банкови депозити	4	12
Парични средства и парични еквиваленти, посочени в отчета за финансово състояние:	6,559	6,454

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

Наличните към 31.12.2017 г. парични средства по сметки на дружеството са изцяло в лева и са основно в банки-акционери със значително влияние, които са с добра репутация и стабилна ликвидност, и с кредитен рейтинг по Fitch A- и BB+ на Standard and Poors.

Предоставените депозити са с оригинален матуритет от 5 до 7 месеца (31.12.2016 г.: от 6 до 12 месеца). Те имат инвестиционно предназначение, но дружеството има текущ свободен достъп до средствата, съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита, независимо от оригиналния срок /матуритет/ на съответния депозит и може да прави тегления без санкции извън загубата от лихва.

Договорените лихвени равнища на депозитите към 31.12.2017 г. са в диапазон от 0.15 % до 0.21 % годишно (31.12.2016 г.: от 0.25% до 1.10% годишно).

18. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Основен акционерен капитал

Към 31.12.2017 г. регистрираният акционерен капитал на Дружество за касови услуги АД възлиза на 12,500 х. лв. (31.12.2016 г.: 12,500 х.лв.), разпределен в 12,500 броя акции с номинална стойност 1,000 лв. всяка (31.12.2016 г.: 12,500 бр. акции с номинална стойност 1,000 лв. всяка).

Резервите на дружеството са представени в таблицата по-долу:

	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Законови резерви	374	266
Неразпределена печалба	712	1,065
<i>в т.ч. резерв по пенсионни планове с дефинирани доходи (актюерски печалби и загуби) (Приложение № 19)</i>	<i>(78)</i>	<i>(66)</i>
	1,086	1,331

Законови резерви

Законовите резерви в размер на 374 х.лв. (31.12.2016 г.: 266 х.лв.) са формирани от разпределение на печалбата, съгласно изискванията на Търговския закон и устава на дружеството (Приложение № 2.14).

Неразпределената печалба в размер на 712 х.лв (31.12.2016г.: 1,065 х.лв.) включва ***ефектите от последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи*** - актюерски загуби в размер на 78 х.лв. (31.12.2016 г.: 66 х.лв.).

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

Движението на **неразпределената печалба** е както следва:

	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Салдо на 1 януари	1,065	987
Нетна печалба за годината	723	1,075
Разпределение печалбата за:	(1,064)	(987)
<i>Дивиденди</i>	(956)	(888)
<i>законови резерви</i>	(108)	(99)
Последващи оценки (актюерски печалби и загуби) по пенсионни планове с дефинирани доходи (Приложение № 19)	(12)	(10)
Салдо на 31 декември	712	1,065

19. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на наетия персонал към края на отчетния период при настъпване на пенсионна възраст.

Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две brutни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест brutни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи (Приложение № 2.13).

За определяне на тези задължения дружеството е направило актюерска оценка, като е ползвало услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Сегашна стойност на задължението на 1 януари	121	110
Разход за текущ стаж за годината	19	16
Разход за лихви за годината	3	3
Плащания през годината	(6)	(18)
Ефекти от последващи оценки за годината, в т.ч.:	12	10
<i>Актюерски загуби, възникнали от промени във финансовите предположения</i>	10	2
<i>Актюерски загуби, възникнали от корекции, дължащи се на опыта</i>	2	8
<i>Актюерски загуби, възникнали от промени в демографските предположения</i>	-	-
Сегашна стойност на задължението на 31 декември	149	121

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

Начислените суми, признати в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране, са както следва:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
Разходи за текущ трудов стаж	19	16
Разходи за лихви	3	3
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата (Приложение № 7)	22	19
<i>Актюерски загуби, възникнали от промени във финансовите предположения</i>	10	2
<i>Актюерски загуби, възникнали от корекции, дължащи се на опыта</i>	2	8
<i>Актюерски загуби, възникнали от промени в демографските предположения</i>	-	-
Компоненти на разходите по планове за дефинирани доходи признати в други компоненти на всеобхватния доход	12	10
	34	29

При определяне на настоящата стойност към 31.12.2017 г. и към 31.12.2016 г. са направени следните ключови предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 1.40 % (2016 г.: 2.50 %). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет;
- предположението за бъдещо ниво на работните заплати се базира на направените бюджети и на предоставената информация от ръководството на дружеството и е 1 % годишен ръст спрямо предходния отчетен период (2016 г.: 1 %);
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2014 г. – 2016 г. (2016 г.: 2013 г. – 2015 г.);
- темп на текучество – между 0% и 16% в зависимост от пет обособени възрастови групи (2016 г.: между 0% и 16% в зависимост от пет обособени възрастови групи).

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на дружеството към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетие и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на дружеството ги оценява по следния начин:

- за инвестиционния – доколкото това е нефондиран план, дружеството следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит, а и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;
- за лихвения – всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

- за риска, свързан с дълголетие – сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на очакваната продължителност на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател и

- за риска, свързан с нарастването на работните заплати – сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението по плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения, представен по-долу се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени:

- ако дисконтовият процент е 0.5% по-висок (по-нисък), задължението по планове с дефинирани доходи би оказало намаление с 5 х.лв. (увеличение с 5 х.лв.) (2016 г.: ако дисконтовият процент е с 0.5% по-висок (по-нисък), задължението по планове с дефинирани доходи би оказало намаление с 4 х.лв. (увеличение с 5 х.лв.));

- ако очакваният ръст на заплатата се увеличи (понижи) с 0.5% задължението по планове с дефинирани доходи би оказало увеличение с 5 х.лв. (намаление с 5 х.лв.) (2016 г.: ако очакваният ръст на заплатата се увеличи с 0.5% задължението по планове с дефинирани доходи би оказало увеличение с 5 х.лв. (намаление с 5 х.лв.)).

Средната продължителност на задължението по планове за дефинирани доходи към 31.12.2017 г. е 6.8 г. (31.12.2016 г.: 7.4 г.).

През следващите пет финансови години, дружеството очаква да изплати обезщетения при пенсиониране в размер на 110 х.лв., в т.ч. за 2018 г. в размер на 36 х.лв.

20. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

	Временна разлика	Данък	Временна разлика	Данък
	31.12.2017 BGN '000	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Имоти, машини и оборудване	965	(96)	871	(87)
Нематериални активи	1	-	-	-
Пасиви по отсрочени данъци	966	(96)	871	(87)
Начисления за краткосрочни доходи на наети лица	(181)	18	(103)	10
Провизии за дългосрочни задължения към персонала	(71)	7	(54)	5
Нематериални активи	-	-	(25)	3
Активи по отсрочени данъци	(252)	25	(182)	18
Салдо на отсрочени данъци върху печалбата – активи/ (пасиви), нетно	714	(71)	689	(69)

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

Изменението в салдото на отсрочените данъци за годината е както следва:

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Признати в печалбата или загубата за годината</i>		
	<i>1 януари 2017</i>	<i>31 декември 2017</i>	
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	(87)	(9)	(96)
Нематериални активи	3	(3)	-
Провизии за дългосрочни задължения към персонала	5	2	7
Начисления за краткосрочни доходи на наети лица	10	8	18
	(69)	(2)	(71)

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Признати в печалбата или загубата за годината</i>		
	<i>1 януари 2016</i>	<i>31 декември 2016</i>	
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Имоти, машини и оборудване	(69)	(18)	(87)
Нематериални активи	4	(1)	3
Начисления за краткосрочни доходи на наети лица	22	(12)	10
Провизии за дългосрочни задължения към персонала	5	-	5
	(38)	(31)	(69)

При признаването на отсрочените данъчни активи от ръководството е оценена вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще.

21. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Задължения към доставчици	61	80
Задължения по получени гаранции	8	4
	69	84

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

Задълженията към доставчици към 31.12.2017 г. и към 31.12.2016 г. са левови, текущи и безлихвени. Дружеството погасява своите задължения обичайно в рамките на 30 дни от възникването им, освен ако няма уговорен по-дълъг срок в зависимост от естеството на доставка.

Като текущи задължения по получени гаранции към 31.12.2017 г. и към 31.12.2016 г. са представени задължения към изпълнител на доставки на активи, възникнали в нормалния оперативен цикъл на дружеството.

22. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Задължения към персонала, в т.ч.:	286	200
текущи задължения	126	114
начисления за неползвани компенсируеми отпуски	32	21
начислени бонуси	128	65
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	70	62
текущи задължения	65	58
начисления за неползвани компенсируеми отпуски	5	4
	356	262

23. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

	31.12.2017 BGN '000	31.12.2016 BGN '000
Данъци върху доходите на физическите лица	16	15
Данък върху добавената стойност	6	93
Корпоративен данък	1	1
Други данъци	2	2
	25	111

Задълженията за данъци са текущи.

До датата на издаване на този отчет в дружеството са извършени ревизии и проверки, както следва:

- по ДДС
10.07.2007 г. – 31.12.2007 г.
01.01.2008 г. – 30.04.2008 г.
01.05.2008 г. – 31.08.2008 г.
01.04.2010 г. – 30.06.2010 г.
- по ЗКПО
10.07.2007 г. – 31.12.2007 г.

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

- по ЗДДФЛ
10.07.2007 г. – 30.04.2008 г.
01.07.2009 г. - 31.07.2009 г.
01.12.2009 г. - 31.12.2009 г. и 01.08.2013 г. – 31.08.2013 г.
- Вноски по държавно обществено осигуряване, здравно осигуряване, вноски по ДЗПО и фонд гарантирани вземания на работници и служители по несъстоятелност:
10.07.2007 г. -30.04.2008 г. и проверка за периодите 01.07.2009 г. -31.07.2009 г.;
01.12.2009 г. -31.12.2009г. и 01.08.2013 г. - 31.08.2013 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество-данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

24. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Дружествата и лицата, с които Дружество за касови услуги АД има отношения на свързаност са:

Свързани лица	Вид на свързаност	Период на свързаност
БНБ	Акционер със значително влияние	2017 г. и 2016 г.
УниКредит Булбанк АД	Акционер със значително влияние	2017 г. и 2016 г.
Банка ДСК АД	Акционер със значително влияние	2017 г. и 2016 г.
Райфайзенбанк (България) ЕАД	Акционер със значително влияние	2017 г. и 2016 г.
Обединена Българска Банка АД	Акционер със значително влияние	2017 г. и 2016 г.
Сибанк АД	Дружество в група с акционер със значително влияние	от 13.06.2017 г.
ДСК Транс Секюрити ЕАД	Дъщерно дружество на акционер със значително влияние	2017 г. и 2016 г.
ДСК Лизинг АД	Дъщерно дружество на акционер със значително влияние	2017 г. и 2016 г.

Общият размер на сделките със свързани лица, са както следва:

Доставки от свързани лица:	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Доставки на материални запаси от:		
Акционери със значително влияние	28	34
	28	34
Доставки на услуги от:		
Акционери със значително влияние	79	84
Дъщерно дружество на акционер със значително влияние	3	16
	82	100
	110	134

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

Продажби на свързани лица:	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Продажби на услуги на:		
Акционери със значително влияние	4,647	5,080
Дружество в група с акционер със значително влияние	76	-
Дъщерно дружество на акционер със значително влияние	16	13
	4,739	5,093

Основните оказани услуги от дружеството са свързани с обработка на ценни пратки, поддръжка на АТМ устройства.

Други продажби на:	2017	2016
	BGN '000	BGN '000
Акционери със значително влияние	34	32
	34	32
	4,773	5,125

В състава на другите оказвани услуги се включват обичайно наем и съпътстващи услуги.

Приходите от лихви по депозитни и разплащателни сметки, начислени от акционери със значително влияние в полза на дружеството през 2017 г. са в размер на 23 х.лв. (2016 г.: 34 х.лв.).

В състава на паричните средства и еквиваленти са включени салда по депозитни и разплащателни сметки, водени при банките – акционери със значително влияние към 31.12.2017 г., които са в размер на 6,292 х.лв. (31.12.2016 г.: 6,266 х.лв.).

Разпределените и изплатени дивиденди през 2017 г. в полза на акционерите са в размер на 956 х.лв. (31.12.2016 г.: 888 х.лв.).

Разчети със свързани лица

Разчетните взаимоотношения със свързани лица са представени в Приложение № 14.

Възнаграждение на ключов управленски персонал

Възнагражденията на ключовия управленски персонал оповестен в Приложение № 1.1. включват заплати и други краткосрочни доходи в размер на 237 х.лв. (2016 г.: 269 х.лв.).

25. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

Структура на финансовите активи и пасиви на дружеството към 31 декември по категории е посочена по-долу. Тя включва всички финансови активи в една група, “кредити и вземания”, и всички финансови пасиви в една група – “други финансови пасиви”:

	Кредити и вземания	
	31.12.2017	31.12.2016
Финансови активи	BGN '000	BGN '000
Вземания от свързани лица (<i>Приложение № 14</i>)	498	555
Търговски вземания (<i>Приложение № 15</i>)	188	209
Други вземания (<i>Приложение № 16</i>)	48	39
Парични средства и парични еквиваленти (<i>Приложение № 17</i>)	6,559	6,454
	7,293	7,257
	Други финансови пасиви	
	31.12.2017	31.12.2016
Финансови пасиви	BGN '000	BGN '000
Търговски задължения (<i>Приложение № 21</i>)	69	84
	69	84

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, ценови риск, и риск от промяна на справедливата стойност), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и постигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на услугите на дружеството и на привлечения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в дружеството се осъществява текущо от ръководството и в рамките на общите директиви и политика определена от акционерите. Съветът на директорите на дружеството е дефинирал основните принципи на общото управление на финансовия риск, на базата и съответно конкретните процедури за управление на отделните специфични рискове като ценови, валутен, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти. Дружеството не работи с деривативни финансови инструменти.

Пазарен риск

Пазарен риск е рискът при промяна на пазарните цени, като курс на чуждестранна валута, лихвени проценти или цени на капиталови инструменти, доходът на дружеството или стойността на неговите инвестиции да бъдат засегнати. Целта на управлението на пазарния риск е да се управлява и контролира експозицията на пазарния риск в приемливи граници като се оптимизира възвръщаемостта.

а.Валутен риск

Дружеството извършва своята дейност при активен обмен с местни доставчици и клиенти. Не е изложено на валутен риск, защото всички негови операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон.

б. Ценови риск

Дружеството не е изложено на съществен ценови риск за негативни промени в цените на услугите и стоките, обект на неговите операции, защото съгласно договорните отношения с клиентите/доставчиците, те са обект на периодичен анализ и обсъждане за преразглеждане и актуализиране спрямо промените на пазара и защото те са специфични и за определен кръг клиенти/доставчици, при които има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара.

Кредитен риск

Основните финансови активи на дружеството са парични средства в брой и парични средства по депозитни и текущи банкови сметки; търговски и други краткосрочни вземания, в т.ч. краткосрочни вземания от свързани лица.

Кредитен риск е основно рискът, при който клиентите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания.

Политиката за управление на кредитния риск прилагана от дружеството изисква основно работа с клиенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на договорените условия. Клиенти на дружеството са първокласни банки, в т.ч. и неговите акционери.

Събираемостта и концентрацията на вземанията се следи текущо, съгласно установената политика на дружеството. Дружеството има разработена и внедрена корпоративна практика, която гарантира, че продажбите на услуги се извършват на клиенти с добра кредитна история.

Паричните операции са ограничени до няколко първокласни банки (Приложение № 17) с висока репутация и ликвидна стабилност. Допълнително кредитната експозиция в банки текущо се следи и анализира с цел ефективно използване на паричните средства.

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

Дружеството регулярно анализира макроикономическите показатели на страната и стопанската среда, в която неговите клиенти оперират и преразглежда оценката си относно потенциалното влияние върху неговата дейност при възможни промени в ключови индикатори, които наблюдава.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства, добра способност на финансиране на стопанската си дейност, включително чрез осигуряване и поддържане на адекватни кредитни ресурси и улеснения, постоянно контролно наблюдение на фактическите и прогнозни парични потоци по периоди напред и поддържане на равновесие между матуритетните граници на активите и пасивите на дружеството.

Управлението на този риск се извършва съгласно утвърдените вътрешни процедури за планиране и текущо наблюдение на паричните потоци от главния счетоводител за гарантиране на своевременно събиране на вземанията и погасяване на задълженията.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите активи и пасиви на дружеството, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет към датата на финансовия отчет. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането и респ. задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

Матуритетен анализ

	<i>на</i>					
31 декември 2017	виждане	до 1 м.	1-3 м.	3-6 м.	6-12 м.	Общо
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Финансови активи						
Вземания от свързани лица	-	498	-	-	-	498
Търговски вземания	-	188	-	-	-	188
Други вземания	-	33	-	-	15	48
Парични средства и парични еквиваленти	1,455	1,802	2,102	1,201	-	6,560
	1,455	2,521	2,102	1,201	15	7,294
Финансови пасиви						
Търговски задължения	-	69	-	-	-	69
	-	69	-	-	-	69

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

31 декември 2016	на виждане BGN'000	до 1 м. BGN'000	1-3 м. BGN'000	3-6 м. BGN'000	6-12 м. BGN'000	Общо BGN'000
Финансови активи						
Вземания от свързани лица	-	555	-	-	-	555
Търговски вземания	-	209	-	-	-	209
Други вземания	-	30	3	-	6	39
Парични средства и парични еквиваленти	352	461	1,243	2,003	2,410	6,469
	352	1,255	1,246	2,003	2,416	7,272
Финансови пасиви						
Търговски задължения	-	84	-	-	-	84
	-	84	-	-	-	84

Риск на лихвоносни парични потоци

Като цяло дружеството няма значителни лихвоносни активи, с изключение на паричните средства и еквиваленти. Затова приходите и входящите оперативни парични потоци са условно независими от промените в пазарните лихвени равнища. Текущият контрол за лихвоносните активи се изпълнява от главния счетоводител на дружеството чрез анализ на лихвените равнища по депозитните и разплащателните сметки и договаряне на нови лихвени проценти, в зависимост от пазарните промени. По отношение на паричните средства се следят приходите от лихви и пазарните лихвени нива.

Дружеството не е изложено на лихвен риск от своите краткосрочни търговски и други задължения, доколкото обичайно същите са безлихвени.

31 декември 2017 г.	с фиксиран лихвен % BGN'000	безлихвени BGN'000	Общо BGN'000
Финансови активи			
Вземания от свързани лица	-	498	498
Търговски вземания	-	188	188
Други вземания	-	48	48
Парични средства и парични еквиваленти	6,293	266	6,559
	6,293	1,000	7,293
Финансови пасиви			
Търговски задължения	-	69	69
	-	69	69

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ АД
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2017 година

31 декември 2016 г.

	с фиксиран лихвен % BGN'000	безлихвени BGN'000	Общо BGN'000
Финансови активи			
Вземания от свързани лица	-	555	555
Търговски вземания	-	209	209
Други вземания	-	39	39
Парични средства и парични еквиваленти	6,268	186	6,454
	6,268	989	7,257
Финансови пасиви			
Търговски задължения	-	84	84
	-	84	84

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства. Ръководството и акционерите на дружеството регулярно преразглеждат предприетите мерки за възвръщаемост на инвестираните средства, в т.ч. осигуряване от страна на акционерите на увеличение на обемите на дейността чрез използване на предоставяните от него услуги; оптимизация на разходите за дейността; и текущо преразглеждане на инвестиционната програма.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост:

	2017	2016
Собствен капитал / Пасиви	20.3	21.4
Парични средства и еквиваленти / Пасиви	9.8	10.0

Информация за паричните средства, капитала и задълженията, се намира в Приложения № 17, 18 и 21.

Справедливи стойности

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба, на база позицията, предположенията и преценките на независими пазарни участници на основен или най-изгоден за даден актив или пасив пазар. В повечето случаи, обаче, по отношение на търговските вземания и задължения и банковите депозити, дружеството очаква да реализира тези финансови активи и пасиви или чрез тяхното цялостно обратно изплащане, или респективно погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Притежаваните от дружеството финансови активи са краткосрочни по своята същност (предимно парични средства по разплащателни и депозитни сметки в банки, търговски вземания от свързани лица), поради което се приема, че балансовата им стойност е равна на тяхната справедлива стойност.

Притежаваните от дружеството финансови пасиви са основно краткосрочни по своята същност и представляват търговски задължения и дружеството не разполага със задължения, които да са с дългосрочен характер и да са с фиксирани лихвени нива, поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансовото състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

26. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

Задължения по оперативен лизинг

Към 31 декември дружеството има сключени договори за наем на сгради от акционер със значително влияние, по които очакваните наемни плащания, са както следва:

	2017 BGN '000	2016 BGN '000
В рамките на една година	35	13
В рамките от една до три години	44	-
	79	13

Към 31.12.2016 г. дружеството е имало сключени с дъщерно дружество на акционер със значително влияние за експлоатационни наемни договори за леки автомобили, по които очакваните наемни плащания са били в размер на 4 х.лв.

27. ПОТЕНЦИАЛНИ ЕФЕКТИ ОТ ПРИЛОЖЕНИЕТО НА НОВИ МСФО

27.1. МСФО 9 ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Оценката на дружеството за ефекта от този нов стандарт е представена по-долу:

Класификация:

МСФО 9 (2014) въвежда 3 принципни категории класификация за финансовите активи: оценявани по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Ръководството на дружеството е направило преглед на своите финансови активи и пасиви за ефектите при класификацията от прилагането на новия стандарт от 1.01.2018 г. Основните финансови активи, които дружеството отчита са търговски вземания, вземания от

свързани лица, възникнали в хода на обичайната му търговска дейност и парични средства и еквиваленти, които в момента са класифицирани като „кредити и вземания“ и които отговарят на условията за класифициране по амортизирана стойност съгласно МСФО 9. Поради това ръководството на дружеството не очаква промени в класификацията на тези финансови активи спрямо предходния МСС 39.

Ръководството на дружеството не очаква промени и ефекти за счетоводното отчитане на неговите финансови пасиви, тъй като новите изисквания засягат само счетоводното отчитане на финансови пасиви, определени по справедлива стойност през печалбата или загубата, а то няма такива пасиви. Правилата за отписване на пасиви са прехвърлени от МСС 39 Финансови инструменти: признаване и оценяване и не са изменени.

Обезценка:

Новият модел за обезценка по МСФО 9 е базиран на признаване на провизии за обезценка на база на „очаквани кредитни загуби“, който се различава съществено спрямо сегашния модел по МСС 39, при който загубите се признават на етап, в който вече са изкристализирали. Този модел е приложим за финансови активи, оценявани по амортизируема стойност и за дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, активи и вземания, признати по силата на *МСФО 15 Договори с клиенти*, вземания по лизингови договори, предоставени кредити и аванси на клиенти и различни други договори за финансови гаранции.

Ръководството на дружеството е във финална фаза на разработването на модел за матрично провизиране на неговите търговски и други краткосрочни вземания. Той включва: а) групиране на клиентите и контрагентите на дружеството по сходни бизнес и други характеристики и кредитен риск; б) провизионна матрица, основана на исторически наблюдавани проценти на неизпълнение и неплащане по времеви диапазони на просрочие, коригирани с допълнителни предположения и приблизителни оценки, ориентирани към възможни промени в тези проценти, базирани на макроикономически или специфични за съответната стопанска дейност фактори.

Дружеството е установило, че към датата на преминаване към новия МСФО 9 корекциите в резултат на новия модел на отчитане на очаквани кредитни загуби биха били несъществени и биха оказали незначително влияние върху вече отчетените показатели, свързани с търговските вземания и търговските вземания от свързани лица. Детайлна информация относно търговските вземания към 31.12.2017 г. и за вземанията от свързани лица, е представена в Приложения № 14 и № 15 към финансовия отчет.

Дружеството е извършило детайлен преглед и анализ относно влиянието на кредитния риск върху паричните средства и паричните еквиваленти и дали има значително увеличение след първоначалното им признаване, както и за размера на очакваните кредитни загуби. В резултат на направените анализи, дружеството е оценило, че доколкото има практика да използва само банки с първокласен рейтинг, ефектът би бил несъществен (ако такъв съществува) върху вече отчетените показатели съгласно новия модел за отчитане на кредитни

загуби по МСФО 9, в сила от 1 януари 2018 г. Детайлна информация относно финансовия инструмент (парични вземания и парични еквиваленти) към 31.12.2017 г. е представена в Приложения № 17 към финансовия отчет.

Оповестявания:

Новият стандарт също така въвежда разширени изисквания за оповестяване и промени в представянето. Дружеството очаква те да променят естеството и обема на неговите оповестявания относно финансовите му инструменти, особено в годината на приемане на новия стандарт – 2018 г. Дружеството очаква процесът по разработването и внедряването на , политиките, моделите и процедури за класификации и оценка на финансовите инструменти по МСФО 9 да приключи в първото полугодие на 2018 г.

Дата на прилагане от дружеството:

МСФО 9 е задължителен да се прилага за първи път за финансовата година, започваща на 1 януари 2018 г. Ръководството е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 9 и да не преизчислява сравнителните данни.

27.2. МСФО 15 ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Новият стандарт е базиран на принципа, че приходите се признават, когато задълженията за изпълнение по договорите с клиентите са осъществени т.е. контролът върху стоката или услугата се прехвърли на клиента. Оценката на дружеството за ефекта от този нов стандарт е представена по-долу:

Приходи от продажба на услуги:

Предоставяните от дружеството услуги включват основно приемане и обработка на ценни пратки, съхранение на банкноти и монети, мониторинг и управление на АТМ устройства и техническа поддръжка, по стандартни условия, съгласно единна тарифа на дружеството за оказваните услуги. Дружеството не продава (реализира) услугите си в комбинация с продажби от стоки. На база предварително направените анализи приходите от услуги ще продължат да се признават „в течение на времето“ отразявайки начина на предоставяне и респ. консумация на услугите.

Приходи от продажба на стоки:

Дружеството извършва продажбата на стоки, които включват обичайно ценности с инвестиционно предназначение за крайният клиент. Дружеството е оценило, че признаването на приходите от продажба на неговите стоки ще става по метода „в точно определен времеви момент“ съгласно МСФО 15, когато контролът върху стоката се прехвърли към клиента – с предаването на вещта и собствеността върху нея. Такива са правила и понастоящем, които дружеството следва съгласно МСС 18.

Дружеството обичайно събира краткосрочни аванси от клиенти, които нямат съществен компонент на финансиране. Ръководството не е идентифицирало суми с такъв характер, които да изискват рекласификация спрямо новите изисквания на МСФО 15.

Представяне и оповестяване:

Представянето и оповестяванията по МСФО 15 са в определена степен различни и с повече детайлни спрямо текущите МСФО. Дружеството все още продължава да тества съответните системи, вътрешни контроли, политики и процедури, необходими за събирането и поддържането на изискваната информация за оповестяванията по МСФО 15.

Дата на прилагане от дружеството:

МСФО 15 е задължителен за приложение за финансовата година, започваща на 1 януари 2018 г. Дружеството е избрало модифицирано ретроспективно приложение на новите правила на стандарта, от 1 януари 2018 г. Сравнителните данни за 2017 г. няма да се преизчисляват.

27.3. МСФО 16 ЛИЗИНГ

МСФО16 установява принципи и правила за признаване, оценка, представяне и оповестяване на лизинга. В резултат на неговото приложение лизингополучателите се отчитат всички лизинги по единен модел, който налага балансовото им признаване, аналогично на отчитането на финансов лизинг по МСС17(премахва разграничението между оперативен и финансов лизинг).Оценката на дружеството за ефекта от този нов стандарт е представена по-долу:

Потенциален ефект от приложението на МСФО 16:

Стандартът ще засегне основно оперативните лизинги на дружеството в качеството му на лизингополучател. Към датата на финансовия отчет то има ангажменти по три договора за оперативен лизинг, чийто размер на очакваните бъдещи наемни плащания е в размер на 79 х.лв. за период между една и три години(Приложение № 26).

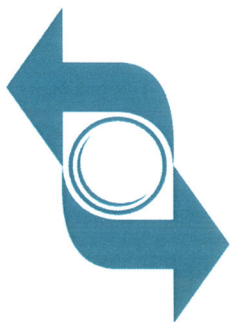
Дружеството, обаче, все още продължава своите анализи, оценки и уточнения относно промените в счетоводната му политика, вкл., поради промяната на дефиницията за срок на лизинга и различното третиране на променливи лизингови плащания или на опциите за удължаване и прекратяване. Поради това, все още са изчислени финалните суми на активи „право на ползване” и на пасивите по лизинговото задължение, които ще трябва да се признаят при прилагане на новия стандарт за първи път и респ. на ефектите върху резерва „неразпределена печалба”.

Дата на прилагане от дружеството:

МСФО 16 е задължителен за приложение за финансовата година, започваща на 1 януари 2019 г. Дружеството е решило да не го прилага по-рано. То е избрало модифицирано ретроспективно приложение на новите правила на стандарта, от 1 януари 2019 г. Сравнителните данни за годината (2018 г.), предшестваща първоначалното прилагане няма да бъдат преизчислявани.

28. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

Съгласно публично оповестена информация, през месец януари 2018 г. Управителният съвет на Централната банка в Р България е разрешила преобразуването на СИБАНК ЕАД чрез вливане по реда на чл.262 от Търговския закон в „Обединена българска банка” АД – акционер със значително участие в дружеството.

ДРУЖЕСТВО ЗА КАСОВИ УСЛУГИ
CASH SERVICES COMPANY